

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 29810-01-18 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אלי אברבנאל

העותרים בעת"מ 29810-01-18	משה ואקנין ואח'
העותרים בעת"מ 14488-02-18	דניאל קרייזלבורד ואח'
העותר בעת"מ 31642-02-18	אוהד אברהמי
העותר בעת"מ 43695-02-18	אייל ניסים
העותרים בעת"מ 49928-02-18	אור ירושלמי ואח'
העותרים בעת"מ 53404-02-18	ד"ר עופר פרץ ואח'
העותרים בעת"מ 54942-02-18	גיל נמיר ואח'
העותרים בעת"מ 60299-02-18	שלמה כהן ואח'
העותרים בעת"מ 65347-02-18	קונסטנטין ואח'
העותרים בעת"מ 64587-02-18	ישראל שמיר ואח'
העותרים בעת"מ 15199-03-18	שרון לוי ואח'
העותרת בעת"מ 2123-03-18	רות מכנס
העותר בעת"מ 21509-03-18	שגיא קרמן
העותר בעת"מ 17524-03-18	שמואל רפאל

נגד

המשיבות: 1. לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים
2. ועדת הבחינות של לשכת עורכי הדין

פסק דין

1
2
3
4
5

פתח דבר

1. לפניי 14 עתירות מנהליות שעניינן בחינות ההסמכה של לשכת עורכי הדין - דצמבר 2017.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 בשל ריבוי העתירות ובשל מספרם הרב של עותרים (כ-400 עותרים), נדחתה בקשה לאחד
2 את הדיון בעתירות אלה, ומשכך הן נדונו בנפרד. עם זאת מרבית העתירות נדונו במועד אחד בזו
3 אחר זו, ולעותרים הוצע להיות נוכחים בכל הדיונים שקוימו במועד האמור, ורבים מהם עשו כן.
4 היות שכרוכות בעתירות שאלות דומות של משפט ועובדה, ההכרעה בהן ניתנת במאוחד.

5

6

בחינת ההסמכה והוועדה הבוחנת

7

8 2. סעיף 38 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 קובע כי "בתום תקופת התמחות, על
9 המועמד לחברות בלשכה להיבחן בבחינות הלשכה להסמכה לעריכת דין, שיהיו בין השאר בדיון
10 המהותי ובסדרי דין". תכנית הבחינות וסדריהן נקבעו בתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי בחינות
11 בדיני מדינת ישראל ובמקצועות מעשיים), התשכ"ג-1962 (להלן – התקנות).

12

13 בשנת 2017 חלו שינויים במתכונת הבחינה, והם יושמו לראשונה בבחינה נשוא העתירות
14 שלפנינו. על פי תיקון סעיף 38 לחוק, אשר נכנס לתוקף ביום 1.1.2017, ועל פי תיקון התקנות מיום
15 26.6.2017, תכלול בחינת ההסמכה שלושה חלקים: מטלת כתיבה שמשקלה 15 נקודות מתוך 100;
16 שאלון רב-ברירה בתחום הדין הדיוני ובו שאלות "בסדרי דין ובמקצועות מעשיים נוספים",
17 שמשקלו 45 נקודות; שאלון רב-ברירה בתחום הדין המהותי, שמשקלו 40 נקודות (נקבע כי לשאלון
18 זה יצורפו דברי חקיקה הנוגעים לשאלות). על מנת לעבור את הבחינה בהצלחה על נבחן לזכות ב-
19 65 נקודות מתוך 100, ובלבד שבכל אחד משלשת החלקים האמורים ישיג הנבחן לכל הפחות שליש
20 מהציון המרבי. בתוך כך הבחינה בעל פה שנהגה בעבר בוטלה.

21

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 3. הוועדה הבוחנת (להלן: הוועדה) מופקדת על ניסוח השאלות והיא הקובעת את פתרונו;
2 עליה מוטל להכריע בעררים המוגשים על תוצאות הבחינה; וכן לקבוע התאמות בנוגע לנבחנים עם
3 מוגבלות. הוועדה היא גוף קולגיאלי ואת תפקידיה האמורים מבצעים חבריה בהתנדבות.
4
5 תיקון מס' 38 לחוק לשכת עורכי הדין קבע שינויים בנוגע להרכב הוועדה ודרכי מינויה.
6 עיון בהוראות החוק הנוגעות לכך מלמד על אופייה האובייקטיבי של הוועדה ועל עצמאותה,
7 בהיותה בלתי תלויה בלשכת עורכי הדין ומנותקת ממוסדותיה המנויים בחוק. גוף זה, שחבריו נמנים
8 על מערכת השפיטה, על השירות המשפטי הציבורי, על קהילת עורכי הדין הפרטיים ועל האקדמיה,
9 משקף בהרכבו את עולם המשפט בישראל. המגוון הרחב של חבריו ודרכי המינוי שלהם, מבטיחים
10 את אמון הציבור בוועדה ואת רמתה המקצועית הגבוהה, ומרחיקים את החשש לשיקולים בלתי
11 עניינים בהחלטותיה (בג"ץ 9053/15 מכנס נ' שרת המשפטים (19.4.2016); בג"ץ 5520/16 מכנס
12 נ' שרת המשפטים (11.7.2016)).

13
14 בקשה לגילוי מידע

15
16 4. יצוין כי במסגרת עת"מ 18-02-53404 ביקשו העותרים להורות למשיבות להמציא מידע
17 ומסמכים בהתאם לתקנה 11 ולתקנה 12 לתקנות בתי משפט לעניינים מנהליים, תש"ס-2000.
18 בהחלטה מיום 16.4.2018 התקבלה הבקשה באופן חלקי, ובהתאם לתקנה 12(א) לתקנות בתי
19 משפט לעניינים מנהליים, משנמצא כי דו"חות התפלגות התשובות על שאלוני הרב-ברירה בדין
20 הדיוני ובדין המהותי (חלקים ב' ו-ג' לבחינה) דרושים לשם ההכרעה בעתירה, נקבע כי על המשיבות
21 להמציאם לעותרים ולבית המשפט. דו"חות אלה מספקים נתונים על התפלגות תשובות הנבחנים
22 על שאלות שבשני הפרקים האמורים. בהחלטה נקבע כי אף שבמידע על התפלגות התשובות אין
23 כדי להכריע בשאלת סבירותה של שאלה מסוימת, מן הראוי להעמיד מידע זה לרשות בית המשפט
24 ולרשות העותרים.
25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

העתירות

1

2

3

5. הטענות בעתירות נחלקות לשני סוגים:

4

5

טענות הנוגעות ל-27 מהשאלות שהוצגו בבחינה, שבעניינן מתבקש בית-המשפט להורות

6

לוועדה הבוחנת לפסול את השאלות, או להכיר בחלופות נוספות כתשובות נכונות. טענות אלה

7

יידונו בחלק הראשון של פסק הדין;

8

9

טענות "רוחב" בנוגע למתכונת הבחינה ובנוגע להחלטות הוועדה – טענות אלה יידונו

10

בחלק השני של פסק הדין.

11

12

טענות הנוגעות לשאלות קונקרטיות

13

14

6. העותרים טוענים כי דינן של אחדות מהשאלות להיפסל בשל חוסר סמכותה של הוועדה

15

לכלול אותן בבחינות, הואיל והן חורגות מרשימת הנושאים שנקבעה בתקנות.

16

17

עילת פסילה נוספת עניינה בחוסר סבירות קיצוני בניסוח השאלות או בבחירת התשובה

18

הנכונה עליהן, בשל היותן אזוטריות, או משום שהמלל שבהן ארוך מהסביר והזמן הנדרש לפתרון

19

קצר.

20

21

את טענותיהם העלו העותרים, בשלב ראשון בעררים שהגישו לוועדה בהתאם לתקנה 18ה

22

לתקנות. בעניין אחת מהשאלות, שאלה 7 שבפרק הדין המהותי, קיבלה הוועדה את טיעוניהם של

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 העוררים והחליטה לבטל את השאלה ולא להביא אותה בחשבון. יתר הטענות שהועלו בעררים נדחו
2 על ידי הוועדה, ובעקבות זאת הוגשו העתירות שלפנינו.

3
4 המסגרת הנורמטיבית

5
6 להלן תידון המסגרת הנורמטיבית שעל פיה יוכרעו הטענות הנוגעות לשאלות השנויות
7 במחלוקת.

8
9 **טענות לפסילת שאלה בשל חוסר סמכות**

10 7. ככל רשות מנהלית מחויבת הוועדה לפעול בגדרי הסמכויות שהוענקו לה בדין. תקנה 18 א
11 קובעת את הנושאים בדין הדיוני ובדין המהותי, שמתוכם יחוברו השאלות. נוסף על כך, על פי תקנה
12 18(ד) על הוועדה לפרסם את "רשימת החיקוקים שחלקם ייכללו בבחינה". עוד נקבע כי על הנבחן
13 להכיר חיקוקים אלה וכן את הפרשנות שניתנה להם בפסיקה (תקנה 18א(ג)). אין חולק כי הוועדה
14 אינה מוסמכת לכלול בשאלונים שאלה בנושא שאינו מנוי ברשימת הנושאים שנקבעו בתקנה 18 א
15 או שאלה שעניינה חיקוק שלא פורסם על ידה לקראת הבחינה כאמור בתקנה 18א(ג), וכי אם עשתה
16 כן דין השאלה להיפסל. הביקורת השיפוטית בעניין זה דווקנית ומטרתה להבטיח כי רק שאלות
17 בסוגיות הבאות בגדרה של תקנה 18 א ואשר החיקוקים הנוגעים אליהן פורסמו לקראת הבחינה
18 תכללנה בשאלון (עע"מ 989/15 לשכת עורכי הדין נ' טובח ואח' (13.4.2015); בג"ץ 10455/02
19 בעניין אמיר נ' לשכת עורכי הדין (27.2.03)).

20
21 בצד זאת הודגש בפסיקה כי כאשר עניינה של המחלוקת בפרשנות שאלת התאמתם של
22 התכנים הנכללים בשאלון לרשימת הנושאים האמורה, הרי שמתחם ההתערבות השיפוטית

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 בהחלטות הוועדה מצומצם, ומכאן ש"שאלה הנגועה בחריגה מסמכות היא שאלה שאין דרך
2 (סבירה) לפרשה כמתייחסת לנושא הכלול בתקנה 18, ולא שאלה שתשובותיה, כולן או חלקן,
3 נוסחו בצורה בלתי מדויקת המאפשרת – אך לא מחייבת – לפרש את השאלה כסבה על נושא
4 שמחוץ לתקנה 18" (עת"מ 1473/09 שרון סבן נ' לשכת עורכי הדין (1.10.2009)). עוד נקבע
5 בעניין סבן כי "די בקיומה של אפשרות פרשנית (סבירה) הפוכה, המקיימת את סמכותה של ועדת
6 הבחינות לקבוע את השאלה, כדי להעדיף את אותה פרשנות על פני פרשנות השאלה או
7 התשובות לשאלה באופן המאיין את סמכות ועדת הבחינות".

8

9 נטיית בתי המשפט להתערב בשיקול הדעת המקצועי של הוועדה בסיווג שאלה היא אם כן
10 מצומצמת כפי שנקבע עוד בבג"ץ 94/67 אליהו יצקן נ' לשכת עורכי הדין בישראל, פ"ד כ"א(1)
11 419 (17.4.67) על ידי כב' השופט לנדוי (כתוארו אז):

12

13 "תחימת הגבולות בין הדין המהותי ואותם נושאים מעשיים שבהם נערכת הבחינה
14 הנדונה היא עצמה אינה תמיד קלה ולא על בית משפט זה להורות לוועדת הבוחנים
15 כיצד תשקיף על שאלה זו".

16

17 **טענות לפסילת שאלות בשל אי-סבירות קיצונית**

18 8. אין חולק כי החלטותיה של הוועדה הבוחנת כפופות לביקורת שיפוטית, שבגדרה ייבחנו
19 החלטותיה במבחן הסבירות. עם זאת נפסק כי בית המשפט ינהג באיפוק רב וימנע מלהעמיד עצמו
20 כמעין "ועדת עררים עליונה" על החלטות הוועדה. הכלל האמור הותווה בהלכה הפסוקה לגבי
21 בחינות הסמכה מקצועיות בתחומים שונים, ובכלל זה בחינות ההסמכה במקצוע עריכת הדין. בית

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 המשפט העליון עמד על כך, בין-השאר, בפסק-הדין המנחה בבג"ץ 7505/98 קוריןאלדי נ' לשכת
2 עורכי הדין בישראל, פ"ד נג(1) 153:

3
4 "בית-משפט זה אינו יושב כוועדת ערעורים על הגוף שהוסמך על-פי החוק לדון
5 בבחינות מקצועיות, ואינו מוכן להחליט, במקומו של הגוף המוסמך, מה התשובות
6 הנכונות ואם הנבחן הצליח בבחינה. כך בתחום הרפואה ובתחום מקצועות אחרים
7 שבהם אין בידי בית-המשפט ידע מקצועי. הכלל הוא שבית-המשפט אינו נוטה
8 להתערב בשיקול הדעת של מי שהוסמך לבחון את הכשירות המקצועית, אלא אם
9 הוכח לו כי שיקול הדעת לוקה בפגם של שיקולים זרים או בפגם אחר מן הפגמים
10 שיש בהם כדי לפסול שיקול דעת מנהלי... זה הכלל גם בתחום המשפטים, ואין
11 בכך כדי לשנות שבתחום זה מצוי בידי בית-המשפט ידע מקצועי, כך במיוחד כאשר
12 הסמכות לבחור את השאלות בבחינה, לקבוע מה התשובות הנכונות לשאלות אלה
13 ולהחליט מי עמד בבחינה, הופקדה על-ידי החוק בידי גוף בעל כשירות מקצועית
14 גבוהה, כמו הוועדה הבוחנת".

15
16 ברוח זו נפסק גם בבג"ץ 10937/03 לויין נ' לשכת עורכי הדין בישראל (26.2.2004):

17
18 "לא ניטול על עצמנו לא בענייני משפט ולא בתחומים אחרים את התפקיד להכריע
19 מהי שאלה ש'מתמחה סביר' אינו יכול להשיב עליה. גם הכרעה מעין זו תהפוך את
20 בית המשפט לוועדת ערעורים".

21
22 עוד הודגש בפסיקה כי הרכבה המקצועי של הוועדה ואי תלותה, מחייבים ריסון בביקורת
23 השיפוטית במידה רבה במיוחד, בכל הנוגע לניסוח שאלות, סיווגן וקביעת התשובות להן, וכי ככלל
24 בית המשפט "אינו אמור לבחון את השאלות לגופן..." (עניין טובח).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2 בצד זאת, הובהר בפסיקה, כי חרף העיקרון שלפיו הביקורת השיפוטית אינה משתרעת
3 בדרך-כלל על תוכנן של השאלות ועל קביעת התשובות הנכונות, יהיה מקום להתערבות בית-
4 המשפט במקרים שבהם הוכח כי שיקול הדעת בעריכת השאלות לוקה בחוסר סבירות קיצונית.

5

6 בעע"מ 6674/14 אסד ואח' נ' לשכת עורכי הדין ואח' (3.12.2017) עמד בית המשפט
7 העליון על מתחם ההתערבות של בית המשפט בתחום זה:

8

9 "הנה כי כן, שאלת היקף ההתערבות אינה חד משמעית וגם בבית משפט זה
10 הדעות מגוונות. אכן, מצד אחד בית משפט זה אינו יושב כוועדת ערעור
11 עליונה או אחרת על הוועדה הבוחנת. לצד זאת, עולה שיש מקום להתערב
12 בשאלה בה חוסר הסבירות הוא חריג ויוצר חוסר הגינות ואי צדק... בדיקת
13 ההסתייגות מהשאלה אינה פורמלית ואפשרית במקרה החריג. חריגות זו
14 חייבת לקחת בחשבון כי הרשות במקרה זה היא הלשכה – לאמור, גורם
15 מקצועי... לאחר שבית משפט בחן את השאלה אך בטרם החליט סופית
16 לגביה, ישאל את עצמו האם עמדתו הייתה זהה לו היה מדובר בשאלה
17 בתחום מקצוע אחר. דהיינו, באם יחליט להתערב על ידי הוספת תשובה
18 נוספת כנכונה או על ידי פסילת שאלה, האם הנימוק הכללי שעומד ביסוד
19 החלטה זו היה מקובל עליו לו היה מדובר בבחינה בתחום שאינו משפט.
20 לשון אחר. המבחן המוצע הוא: האם היה בית המשפט פוסל את השאלה אף
21 ללא ידע מקצועי בנושא? בדרך זו בית המשפט ישמור על ריסון והכרה כי
22 יושב הוא כערכאה מנהלית אך לא כחלק ממסלול הבחינה והבדיקה של
23 הרשות, היא הוועדה הבוחנת...".

24

25 יודגש, כי שאלון הבחינה מורה לנבחן לבחור "את התשובה הנכונה ביותר", מארבע
26 התשובות המופיעות לצדה של כל שאלה, עם זאת שאלה שכל התשובות המוצעות עליה שגויות
27 דינה להיפסל בשל חוסר סבירות קיצונית.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2

מכאן נפנה להכרעה בעתירות בנוגע לשאלות שהוצגו בבחינה.

3

4

טענות לפגמים בפרק הדין הדיוני

5

6

בשאלון הרב-ברירה שבפרק הדין הדיוני נעשה שימוש בשני נוסחים, הכוללים את אותן

7

שאלות ורק סדר הופעתן בבחינה שונה. הדיון שלהלן יתייחס לנוסח א'.

8

9

9. שאלה מס' 7

10

"משה נחקר בחשד לביצוע עבירה. לאחר חקירתו שוחרר משה לביתו. כעבור כמה שבועות הוגש נגד משה כתב אישום. עם הגשת כתב האישום ביקשה המאשימה כי משה יפקיד ערבות כספית לצורך הבטחת התייצבותו למשפט. במסגרת הבקשה לא הוצגו ראיות כלשהן.

12

13

מה הדין?

14

א. לא התקיימו התנאים הנדרשים למעצר עד תום ההליכים, ומכאן שאי אפשר להורות על מעצר, חלופת מעצר או על הפקדת ערבות כספית לצורך הבטחת התייצבות.

16

17

ב. אפשר להורות על הפקדת ערבות כספית לצורך הבטחת התייצבות בלא צורך לעמוד בתנאים הנדרשים למעצר עד תום ההליכים.

19

20

ג. אפשר להורות על הפקדת ערבות כספית לצורך הבטחת התייצבות בלא צורך לעמוד בתנאים הנדרשים למעצר עד תום ההליכים, אך חובה להציג ראיות בדבר חשש גבוה וספיפי להימלטות.

22

23

ד. אפשר להורות על הפקדת ערבות כספית לצורך הבטחת התייצבות בלא צורך להוכיח את מסוכנות הנאשם, אך יש חובה להציג ראיות לכאורה להוכחת האישום נגדו.

24

25

26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הוועדה הבוחנת קבעה כי תשובה ב' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-64587
- 2 טוענים כי חלופה ד' היא הנכונה.
- 3
- 4 10. דין הטענה להידחות. סעיף 44(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים),
- 5 תשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) קובע כי לשם הבטחת התייצבותו של נאשם רשאי בית המשפט
- 6 לצוות על מתן ערובה "אף אם אינו מוסמך להורות על מעצרו לפי סעיף 21...".
- 7
- 8 הוראת החוק האמורה ברורה וחד משמעית ועל פיה תשובה ב' היא התשובה הנכונה
- 9 לשאלה זו כפי שקבעה הוועדה. פסיקה שאליה הפנו העותרים בכתב העתירה אינה מסייעת להם.
- 10 כל שנאמר בה הוא שבקביעת גובה הערבות יש להביא בחשבון שיקולים שונים, ובהם מהות
- 11 העבירה ועברו הפלילי של הנאשם, וכי משמעותו של הגשת כתב אישום היא כי לעמדת התביעה
- 12 קיימות ראיות לכאורה המקימות סיכוי סביר להרשעה. אין בכך כדי להועיל לעותרים.
- 13
- 14 אשר על כן הטענה נדחית.
- 15
- 16 11. שאלה מס' 10
- 17 "משטרת ישראל תפסה את מחשבו של אמנון כחוק. כעבור 5 ימים מיום התפיסה
- 18 ביקש אמנון לאפשר לו לקבל העתק מחומר המחשב הדרוש לעבודתו השוטפת.
- 19 קצין המשטרה בדרגת מפקח משנה סירב לאפשר לאמנון לקבל העתק מחומר
- 20 המחשב מכיוון שסבר שקיים חשש סביר שמסירת ההעתק תשבש את החקירה.
- 21 האם פעל קצין המשטרה כדין?
- 22 א. בנסיבות המתוארות קצין המשטרה פעל שלא כדין מאחר שהיה עליו
- 23 לאפשר לאמנון להעתיק את החומר לאחר 4 ימים מיום התפיסה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ב. בנסיבות המתוארות קצין המשטרה פעל כדין מאחר שסבר שקיים חשש
2 סביר שמסירת ההעתק תשבש את החקירה.
- 3 ג. בנסיבות המתוארות קצין המשטרה פעל שלא כדין מאחר שהיה עליו
4 לפנות לבית משפט השלום בבקשה להאריך את תקופת מועד העתקת החומר.
5 תקופת הדחייה במקרה זה לא תעלה על 15 ימים לכל בקשה.
- 6 ד. בנסיבות המתוארות קצין המשטרה פעל כדין מאחר שלא עברו 16 הימים
7 הנדרשים להגשת הבקשה הראשונית לקבלת העתק מחומר המחשב".
- 8
- 9 הוועדה קבעה כי תשובה ב' היא הנכונה. העותר בעתירה 18-02-31642 טוען כי
10 שגתה הוועדה בקביעתה האמורה וכי תשובה א' היא התשובה הנכונה, זאת בהתאם לפסיקת
11 בית המשפט העליון.
- 12
- 13 12. דין הטענה להידחות. סעיף 32א(א) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)
14 [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 קובע את פרקי הזמן שבמסגרתם על המשטרה לאפשר למחזיק להעתיק
15 את חומר המחשב שנתפס. ס"ק (ב) להוראת החוק קובע כי "על אף האמור בסעיף קטן (א), קצין
16 משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו רשאי שלא לאפשר מסירת העתק כאמור אם
17 סבר כי קיים חשש סביר שמסירת ההעתק תביא לשיבוש החקירה או לביצוע עבירה".
- 18
- 19 פסיקת בית המשפט העליון שאליה הפנה העותר מורה כי אין לעשות שימוש גורף בהוראת
20 חוק זו, וכי בהתאם לעניין יש לשקול קביעת תנאים למסירת התפוסים או חומרים מתוכם לידי
21 בעליהם, תוך עריכת איזונים בין השיקולים הנדרשים בעניין. אין בכך כדי לתמוך בטענת העותר.
- 22
- 23 אשר על כן הטענה נדחית.
- 24

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

13. שאלה מס' 12
- 1 "ביום 31.7.17 הוגש כתב אישום נגד סמיר המייחס לו קשירת קשר לביצוע פשע
2 על רקע מעורבותו בעסקה של ייבוא 300 ק"ג של סם מסוכן מסוג קוקאין מבוליביה
3 דרך ברזיל לישראל. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המאשימה בקשה
4 למעצרו של סמיר עד תום ההליכים. ביום 31.7.17 החל הדיון בבקשת המעצר,
5 ולאור היקף חומר הראיות נקבע המשכו למועד אחר. כמו כן קבע בית המשפט כי
6 שוכנע שקיים ניצוץ ראיתי נגד סמיר הקושר אותו לעבירות המיוחסות לו בכתב
7 האישום ואשר מקימות עילת מעצר.
8
9 מה הדיון?
- 10 א. לאור החלטתו של בית המשפט מתקיימים התנאים למעצר ביניים שאינו
11 מוגבל בזמן, בכפוף למבחן המידתיות.
- 12 ב. לאור החלטתו של בית המשפט מתקיימים התנאים למעצר ארעי שזמנו
13 מוגבל ל-30 ימים לכל היותר.
- 14 ג. לאור החלטתו של בית המשפט מתקיימים התנאים למעצר עד תום
15 ההליכים.
- 16 ד. לאור החלטתו של בית המשפט מתקיימים התנאים למעצר ימים".
- 17
- 18 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. טענת העותרים בעת"מ 18-02-64587 היא
19 כי הוועדה חרגה מסמכותה כשהציגה בבחינה שאלה שעניינה "מעצר ביניים" שאינו מבוססת
20 על חוק המעצרים, אלא על הלכה שנקבעה בבית המשפט העליון עוד בטרם חוקק החוק,
21 ומשכך אינה בבחינת "פרשנות שניתנה בפסיקה לחיקוקים שפרסמה הוועדה הבוחנת לפי
22 תקנה 18(ד)" כדרישת תקנה 18א.
- 23
- 24 14. לטענת העותרים אין יסוד. "מעצר ארעי" נקבע בסעיף 21(ד) לחוק המעצרים, ועל פיו
25 בית המשפט אינו נדרש לעיין בחומר הראיות כדי להחליט על מעצר ארעי, ומאידך גיסא מעצר
26 מסוג זה מוגבל לתקופה של 30 יום. לעומת זאת "מעצר ביניים" מחייב עיון של בית המשפט
27 בחומר הראיות וקביעה איכותית בדבר קיומו של "ניצוץ ראיתי", ומאידך גיסא אינו מוגבל
28 בזמן לתקופה של 30 יום או לתקופה אחרת.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2 אף שאין ביטוי ל"מעצר ביניים" בחוק המעצרים ואף שמקורו בפסיקה שקדמה לחוק
3 המעצרים (בש"פ 1281/91 הררי נ' מדינת ישראל, פ"ד מ (2), 75), בית המשפט העליון שב
4 ואימץ הלכה זו לאחר חקיקת חוק המעצרים וקבע על פי חוק הפרשנות, כי סמכות זו להורות
5 על "מעצר ביניים" נגזרת מסמכות המעצר עד תום ההליכים (בבש"פ 6190/98 מדינת ישראל
6 נ' שושני (25.10.98); בש"פ 8896/06 בוטקילה נ' מדינת ישראל (15.11.06); בש"פ 127/10
7 פיניאן נ' מדינת ישראל (19.1.10); ובש"פ 6545/17 אבו עזא נ' מדינת ישראל (25.8.2017)).

8

9 מהמקובץ עולה כי "מעצר הביניים" הינו כלי משפטי, מתחום דיני המעצרים, הנסמך
10 על "פרשנות שניתנה בפסיקה" לחוק המעצרים, ומכאן שהוא נמנה על החיקוקים שברשימה
11 שפורסמה על ידי הוועדה לקראת בחינה זו בהתאם לתקנה 18(ד) לתקנות.

12

13 15. טענה שונה הועלתה בנוגע לשאלה זו במסגרת עת"מ 18-02-49928, ועל פיה תשובה
14 א' שנבחרה על ידי הוועדה כנכונה, הקובעת כי מעצר ביניים אינו מוגבל בזמן, שגויה. לטענת
15 העותרים מעצר ארעי מוגבל ל-30 יום ואף מעצר עד תום ההליכים מוגבל בזמן על פי חוק
16 המעצרים. זאת ועוד, לטענת העותרים משמולאה דרישת "הניצוץ הראייתי" באה על סיפוקה
17 דרישת הראיות לכאורה ומשכך תשובה ג' היא הנכונה. מוסיפים העותרים וטוענים כי תשובה
18 ד' גם היא נכונה.

19

20 16. גם טענה זו דינה להידחות. תשובה ג' שגויה שהרי עמידה במבחן ה"ניצוץ הראייתי"
21 רחוקה מלהיות שוות ערך לעמידה בדרישות שנקבעו בחוק למעצר עד תום ההליכים. דרישת
22 "הניצוץ הראייתי" מבטאת "תשתית כלשהי לקיומן של ראיות לכאורה" (בש"פ 595/89 יוסף
23 כהן נ' מדינת ישראל) ומטבע הדברים מדובר בהצגת דברים חלקית ו"טרם עמידתה בביקורת
24 הסנגוריה" (בש"פ 5863/98 משה כהן נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(4) 503). מובן כי תשובה ד'
25 גם היא אינה נכונה שהרי עניינה ב"מעצר ימים" שאינו נוגע כלל לעניין.

26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 לעומת זאת כאמור לעיל תשובה א' היא הנכונה. לא התעלמתי מחוסר הדיוק שבמילים
2 "אינו מוגבל בזמן" בנוגע ל"מעצר הביניים". מובן כי מעצר מעצם הגדרתו מוגבל בזמן,
3 ובענייננו - דינו של מעצר עד תום ההליכים לפקוע עם מתן פסק הדין או בחלוף תשעה חודשי
4 מעצר (בעניינם של בגירים) אלא אם הוארך. למרות התבטאות בלתי מוקפדת זו החליטה
5 הוועדה לדחות את הערר. אין לקבוע כי החלטתה של הוועדה אינה סבירה במידה המצדיקה
6 התערבות. את המילים "אינו מוגבל בזמן" יש לקרוא בהתאם להקשר, ובנסיבותיה של השאלה
7 מובן מאילו כי אין כוונת המנסח למעצר אין סופי כנטען על ידי העותרים.

8
9 יוער כי מדו"ח התפלגות התשובות עולה כי שיעור ההצלחה בפתרון שאלה זו עומד
10 על 6% בלבד. עם זאת כאמור לעיל לא נמצא פגם בשאלה ובפתרון שנקבע לה, ומשכך אין
11 בכוחו של נתון זה כדי להכריע את הכף.

12
13 אשר על כן העתירות בנוגע לשאלה 12 נדחות.

14
15 שאלה מס' 13 .17

16 "ראובן נקט הליכי הוצאה לפועל נגד שמעון לגביית חוב שמועד פירעונו חלף לפי
17 ההסכם בין הצדדים. ההסכם לא כלל הוראה לעניין הריבית בשל פיגור בתשלום.
18 כחלוף הזמן, פתח ראובן בהליכי פשיטת רגל נגד שמעון והגיש תביעת חוב נגדו
19 בשיעור של 300,000 דולר ארה"ב.

20 מה הדין?

21 א. החוב יחושב בשקלים חדשים לפי השער היציג האחרון שפרסם בנק ישראל
22 לדולר ארה" ב לפני יום מתן צו הכינוס ויישא הפרשי הצמדה בצירוף ריבית שקלית
23 לא צמודה של 3% לשנה ממועד פירעונו לפי ההסכם.

24 ב. החוב יחושב בשקלים חדשים לפי השער היציג האחרון שפרסם בנק ישראל
25 לדולר ארה" ב לפני יום מתן צו הכינוס ויישא הפרשי הצמדה בצירוף ריבית שקלית
26 צמודה של 3% לשנה ממועד פירעונו לפי ההסכם.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 ג. החוב יחושב בשקלים חדשים לפי השער היציג האחרון שפרסם בנק ישראל
2 לדולר ארה" ב לפני יום אישור תביעת החוב ויישא הפרשי הצמדה בצירוף ריבית
3 שקלית לא צמודה של 3% לשנה ממועד פירעונו לפי ההסכם.
- 4 ד. החוב יחושב בשקלים חדשים לפי השער היציג האחרון שפרסם בנק ישראל
5 לדולר ארה" ב לפני יום אישור תביעת החוב ויישא הפרשי הצמדה בצירוף ריבית
6 שקלית צמודה של 3% לשנה ממועד פירעונו לפי ההסכם.
- 7
- 8 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-43695, בעת"מ 18-02-31642
- 9 02-18 ובעת"מ 18-03-15199 טוענים כי היות שתשובה א' מבוססת על סעיפים בפקודת פשיטת
10 הרגל [נוסח חדש], תש"ם-1980 ועל תקנה 102 לתקנות פשיטת הרגל, תשמ"ה-1985, ומאחר
11 שהחומר האמור לא נלמד בהתמחות או באקדמיה ואין בו כדי לשקף "ידע בסיסי" במשפטים, הרי
12 שהשאלה היא "בעלת אופי אזוטרי ושולי הסוטה מתכליתה של הבחינה וחורגת מן הצפייה
13 הסבירה של הנבחנים" (18-02-43695). לטענתם כדי להשיב נכונה על השאלה "שלא באמצעות
14 הימור" על הנבחן לדעת אם במקרה המוצג חלה ריבית צמודה או לא צמודה, וכן עליו לדעת מהו
15 השער היציג של הדולר שפרסם בנק ישראל ואשר יחול במקרה המוצג – זה שפורסם לפני אישור
16 תביעת החוב או זה שפורסם לפני אישור צו הכינוס. העותר בעת"מ 18-02-43695 טוען בנוסף כי
17 עניינה של השאלה בדיני החיובים ומשכך מדובר בדין מהותי ואין לה מקום ברשימת השאלות
18 שבדין הדיוני – שבה לא עומדים לרשות הנבחנים דברי החקיקה הרלוונטיים.
- 19
- 20 בנוסף העותרים בעת"מ 18-02-65347 טוענים כי סעיף 75 לפקודה מקנה שלש אפשרויות
21 בחירה לחייב, וכי הבחירה ביניהן היא עניין שבדין המהותי ולראיה עובדת הסדרתה בחוק. זאת
22 ועוד תשובה א' אינה התשובה הנכונה והתוצאה היא שכל התשובות המוצעות לשאלה זו שגויות.
- 23

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 18. אין יסוד לטענה כי תשובה א' אינה נכונה. התשובה מבוססת על סעיף 71 לפקודת פשיטת
2 הרגל, הקובע כי חוב במטבע חוץ יחושב במטבע ישראלי לפי שערו ביום מתן צו הכינוס; על סעיף
3 75 לפקודה הקובע כי מאחר שמדובר בחוב קבוע שלא נקבע בהסכם שיעור הריבית בגין איחור
4 בפרעונו הרי ש"רשאי הנושה לתבוע עליו ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית
5 לתקופה שמזמן הפרעון שנקבע במסמך ועד לתאריך הצו, ואם לא נקבע במסמך זמן פרעון –
6 לתקופה שמן היום שבו נמסרה הודעה לחייב ועד לתאריך הצו" ועל הגדרת "הפרשי הצמדה
7 וריבית" שבסעיף 1 לפקודה.

8
9 19. גם הטענה לפיה עניינה של השאלה בדין המהותי ראויה להדחות. ניתן לסווג סוגיה שעניינה
10 הפרשי ריבית והצמדה כשאלה מתחום הדין הדיני, ומשכך לא קמה עילה להתערבות בהחלטת
11 הוועדה לדחות את הערר בעניין זה.

12
13 20. יש טעם רב בטענה כי המדובר בעיין איזוטרי ומורכב, שאין לדרוש מנבחנים לשלוט בפרטיו
14 ולזכור אותם בעל-פה. הכללת שאלה זו בבחינה מעוררת תמיהה ונראה כי אין היא מתיישבת עם
15 תפיסת העולם הבאה לידי ביטוי בפסיקה, ולפיה על בחינות ההסמכה לעסוק בבדיקת "ידע בסיסי"
16 של הנבחן בתחומים שבליבת המקצוע, וכי "שאלות איזוטריות... קשות באופן בולט כך שמתי
17 מעט יוכלו להשיב עליהן, עלולות להחטיא את המטרה גם אם מצויות הן בגדר הסמכות" (בג"צ
18 6250/05 לוי נ' לשכת עורכי הדין (20.10.05)). יוער כי מדו"ח התפלגות התשובות עולה כי על
19 שאלה זו השיבו נכונה 7% מהנבחנים בלבד.

20
21 עם זאת, כאמור לעיל שיקול הדעת נתון בעניין זה בידי הוועדה ומתחם ההתערבות של בית
22 המשפט בהחלטותיה מצומצם. למרות חולשותיה של השאלה אין עילה לקבוע כי הכללתה בבחינת
23 ההסמכה עולה כדי חוסר סבירות קיצוני.

24
25 אשר על כן הטענות שהועלו בעניינה של שאלה זו נדחות.

26
27

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 שאלה מס' 23 .21
- 2 "משרדה של עו"ד קרן מייצג בתיקים אזרחיים ובתיקים פליליים. באחד הימים
- 3 נקבעו לעו"ד קרן בבית המשפט המחוזי דיונים בשני תיקים נפרדים: בתיק הראשון
- 4 ייצגה עו"ד קרן נאשם בעבירות של איסור הלבנת הון; ובתיק השני ייצגה עו"ד
- 5 קרן במסגרת ערעור קונה שתביעתו לקבל פיצוי של 250,000 ש"ח בגין הפרת
- 6 חוזה מכר נדחתה בבית משפט השלום.
- 7 מה הדין?
- 8 א. התיק הפלילי יידון לפני הרכב של שלושה שופטים; הערעור האזרחי
- 9 יידון בדין יחיד אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו אחרת.
- 10 ב. התיק הפלילי יידון בדין יחיד אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו
- 11 אחרת; הערעור האזרחי יידון לפני הרכב של שלושה שופטים.
- 12 ג. שני התיקים יידונו לפני הרכב של שלושה שופטים.
- 13 ד. שני התיקים יידונו בדין יחיד אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו
- 14 אחרת".
- 15
- 16 הוועדה קבעה כי תשובה ד' היא הנכונה. העותר בעת"מ 18-02-31642 טוען כי יש לקבל
- 17 גם את תשובה א' כנכונה, זאת מאחר שעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 יידונו ככלל
- 18 במושב שלושה. לטענתו משלא צוין בשאלה מהי העבירה מחוק איסור הלבנת הון שבה עוסק כתב
- 19 האישום "יש במצב זה ללכת לברירת המחדל ולפיכך לאמור בחלופה א' לפיה יידון התיק
- 20 במושב תלתא".
- 21
- 22 22. דין הטענה להידחות. סעיף 37(א) חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 קובע
- 23 את העניינים שבהם ידון בית המשפט המחוזי בשלושה ובהם "עבירה שענשה מוות או מאסר עשר
- 24 שנים או יותר". ס"ק (ב)(1) מחריג מכלל זה עבירות המנויות בחלק א' של התוספת הראשונה לחוק,
- 25 ובהן עבירה שכותרתה "איסור הלבנת הון" - לפי סעיף 3 לחוק איסור הלבנת הון, הנזכרת בפריט 7
- 26 לתוספת האמורה. משכך סמכות הדיון בעבירה קונקרטית זו, שבה עוסק כתב האישום הנזכר
- 27 בשאלה, היא בפני מותב יחיד בבית המשפט המחוזי – כפי שנקבע בתשובה ד' האמורה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2

אשר על כן נדחית הטענה בנוגע לשאלה זו.

3

4

23. שאלה מס' 25

5

"מוסא נפגע כהולך רגל בתאונה דרכים מרכבו של עבדאללה, שהיה מבוטח בביטוח חובה כחוק בחברת 'ישראלביט', ברם 'ישראלביט' טוענת כלפי מוסא לפטור מחבות ביטוחית, שכן עבדאללה נהג ברכבו למרות שידע שרישיונו נשלל על ידי בית המשפט לתעבורה, טענה שאותה מכחיש עבדאללה. מוסא תבע את 'ישראלביט' ועבדאללה ולחלופין גם את קרנית, שמא תתקבל טענת 'ישראלביט'. לאחר שמונו מומחים רפואיים בתביעתו ונקבעה לו נכות של 10% לצמיתות הוא מעוניין לבקש מאת בית המשפט כי יינתן לטובתו פסק דין חלקי עבור נזק לא ממוני ('כאב וסבל'). פרקליטו מתלבט אם אפשר בנסיבות אלו לקבל פסק דין חלקי בגין סכום זה מכוח תקנה 191 לתקנות סדר הדין האזרחי.

10

11

מה הדין?

12

א. אין אפשרות לקבל פסק דין חלקי בנסיבות אלו.

13

ב. אפשר לקבל פסק דין חלקי בנסיבות אלו נגד 'ישראלביט', ואם בסוף המשפט יקבע בית המשפט כי החבות על קרנית תחזיר קרנית ל'ישראלביט' את הסכום הנ"ל.

14

15

ג. אפשר לקבל פסק דין חלקי בנסיבות אלו נגד 'ישראלביט' וקרנית בחלקים שווים, ובסוף המשפט יחזיר הצד שעליו תוטל החבות את הסכום הנ"ל לצד שיופטר מחבות.

16

17

ד. אפשר לקבל פסק דין חלקי בנסיבות אלו נגד קרנית, ואם בסוף המשפט ייקבע כי החברות על 'ישראלביט' תחזיר 'ישראלביט' לקרנית את הסכום הנ"ל.

18

19

20

הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. בעת"מ 18-02-14488 טוענים העותרים

21

כי "בנתוני השאלה, נקבעה למוסא נכות של 10% לצמיתות. כלומר, אין עוד מחלוקת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 על שיעור נכותו. לפיכך, כפי שנקבע בפסק דין מיכאלוביץ, בית המשפט בדרך כלל
2 יוכל לתת פסק דין חלקי ובו לפסוק לתובע את הנזק הלא ממוני שנגרם לו".
3
4 24. אין יסוד לטענתם של העותרים, שהרי היא עומדת בסתירה לתקנה 191 לתקנות סדר הדין
5 האזרחי, תשמ"ד-1984 הקובעת כי בית המשפט רשאי לתת פסק דין חלקי רק כאשר "נראה לבית
6 המשפט שאין בהמשך הדיון כדי לשנות את הממצאים לגבי העובדות המהותיות או לגבי
7 השאלות העומדות להכרעה לעניין התביעה או הסעד...".
8
9 מחלוקת בשאלת החבות היא דוגמה מובהקת למצב דברים שבו אין לתת פסק דין חלקי,
10 שהרי שאלה שבבסיס הדיון טרם הוכרעה. יצוין כי בפסק הדין שאליו הפנו העותרים לא נקבע
11 אחרת.
12
13 25. גם הטענה כי השאלה מתייחסת בין היתר אל הדין המהותי ראויה להידחות. המדובר
14 בשאלה מובהקת מתחום הדין הדיוני ובסיס המענה עליה בתקנות סדר הדין האזרחי.
15
16 אשר על כן הטענה בנוגע לשאלה זו נדחית.
17
18 26. שאלה מס' 28
19 "לבית המשפט לנוער בתל אביב הוגש שבועיים לאחר יום הולדתו ה-18 של
20 בועז כתב אישום נגד בועז בגין תקיפה בנסיבות מחמירות שאירעה שלושה
21 חודשים לפני כן.
22 איזו מדרכי הטיפול הבאות אינו רשאי בית המשפט לנוער לצוות בעניינו של
23 בועז?

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 א. מטירת בועז לטיפולו והשגחתו של אדם הראוי לכך שאינו הורה
2 לתקופה שיקבע בית המשפט, והגבלת זכויותיהם של הוריו של בועז
3 כאפוטרופסיו במשך התקופה האמורה.
- 4 ב. קבלת התחייבות, בערובה או בלי ערובה, מאת בועז או הורהו בדבר
5 התנהגותו של בועז בעתיד.
- 6 ג. חיוב בועז או הורהו בתשלום קנס או הוצאות המשפט.
- 7 ד. חיוב בועז או הורהו בתשלום פיצוי לאדם שניזוק באותה עבירה".
8
- 9 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. בעת"מ 18-02-43695, בעת"מ 18-02-49928
10 ובעת"מ 18-02-64587 נטען כי יש לסווג את השאלה כעוסקת בדין המהותי ומשכך דינה להיפסל.
11
- 12 הוועדה טוענת כי עניינה של השאלה ב"סמכויות בתי המשפט" הנכללות בפרק הדינוני
13 על פי תקנה 18א(א)1; כי הוראת החוק שעניינה "דרכי טיפול" לפי סעיף 26 חוק הנוער (שפיטה,
14 ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971, שונה במהותה מהוראת החוק בעניין "דרכי ענישה" שבסעיף
15 26 לחוק, ומשכך מחייבת לסווג אותה כדין דינוני; וכי "אין כל מניעה לכלול בחלק הדינוני שאלה
16 הנוגעת לסמכות בית המשפט בהקשר של דרכי ענישה, ואילו בחלק המהותי אין כל מניעה
17 לכלול שאלה שנוגעת לפן המהותי והעקרוני של דרכי הענישה כדוגמת הוראות המצויות בפרק
18 ו' לחוק העונשין... הסיווג לפרק בבחינה יהיה לפי שיקול דעת הוועדה האם השאלה עוסקת
19 בעיקרה בפן מהותי עקרוני של דרכי ענישה, או בסמכות קונקרטית של בית המשפט".
20
- 21 27. האבחנה בין דרכי ענישה לבין דרכי טיפול לצורך סיווגם כדין מהותי או דינוני אינה קלה.
22 דרכי ענישה בתחום הפלילי מסווגות כדין מהותי. עונשים שנקבעו בגין איסור פלילי מהווים חלק
23 בלתי נפרד מהאיסור הפלילי, בין אם נקבעו בסעיף העבירה לצדו של אותו איסור, ובין אם נקבעו
24 בדרך של הוראת חוק כללית. לסיווג האמור השלכות מעשיות; כך למשל מועד החלתו של חוק

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 פלילי ייקבע ככלל בהתאם לסיווגו כדין מהותי או דיוני - בעוד שדין מהותי מחמיר לא יחול על
2 עבירות שבוצעו בטרם נכנס החוק לתוקף, יחול דין דיוני גם על עבירות שבוצעו בטרם כניסתו
3 לתוקף, בין אם הוא מחמיר עם נאשם ובין אם הוא מקל עמו. דרכי טיפול מובחנים על פי הגדרתם
4 מדרכי ענישה ואף שיש בצדם מרכיב עונשי מסוים, הרי שמעצם ההגדרה אין לראות בהם "עונש".
5 די במורכבות המתוארת לעיל כדי לדחות את הטענה בדבר שגיאה ברורה שנפלה בהחלטת הוועדה
6 בעניין זה. כאמור לעיל ככל ששאלת הסיווג של דין כמהותי או דיוני אינה בהירה כך ייטה בית
7 המשפט שלא להתערב בהכרעתה של הוועדה (עניין יצקון).

8

9

אשר על כן הטענה בנוגע לשאלה זו נדחית.

10

11

28. שאלה מס' 29

12

"דורית התהלכה ברחובות תל אביב ולפתע התבקשה לעצור על ידי שוטר שעבר
13 בסביבה. הוא ביקש ממנה להזדהות ולרוקן את כיסיה. כאשר עשתה זאת התגלו
14 בכיסיה 40 גרם חשיש. נגד דורית הוגש כתב אישום בהתאם.

15

מה הדין?

16

א. אם ייקבע כי לשוטר היה חשד סביר להניח כי דורית נושאת סמים אין
17 מניעה לעשות שימוש בסמים שנמצאו על גופה כראיה במשפט נגדה.

18

ב. בין שהיה לשוטר חשד סביר להניח כי דורית נושאת סמים ובין שלא,
19 אין כל מניעה לעשות שימוש בסמים שנמצאו על גופה כראיה במשפט נגדה.

20

ג. דורית הייתה רשאית לסרב לרוקן את כיסיה אם לא היה לשוטר חשד
21 סביר כי היא נושאת סמים, אולם משהסכימה לעשות כן, די בכך כדי לעשות
22 שימוש בסמים שנמצאו על גופה כראיה במשפט נגדה.

23

ד. כך או אחרת, בנסיבות העניין אי אפשר לעשות שימוש בסמים שנמצאו
24 על גופה של דורית כראיה במשפט נגדה.

25

26

הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-64587 טוענים כי תשובה

27

ג' היא הנכונה שהרי בגוף השאלה לא נאמר כי בידי השוטר היה חשד סביר לכך שדורית החזיקה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 סמים, ומשכך אין על הנבחן להניח קיומו של חשד כאמור; ובהעדרו של חשד, רק בהסכמתה של
2 דורית רשאי היה שוטר לבצע את החיפוש בכיסיה.

3
4 הוועדה טוענת כי בגוף השאלה אין סימן לקיומה של "הסכמה מדעת" של דורית לריקון
5 כיסיה ומשכך רק תשובה א' משקפת את הדין. באשר לתשובה ג' - טוענת הוועדה כי הסכמתה של
6 דורית לריקון כיסיה אינה מעידה על כך שהדבר נעשה "מדעת", ואין בידו של הנבחן להוסיף הנחות
7 על הנתונים המוצגים בפניו.

8
9 29. גם בעניין זה הדין עם הוועדה. ההלכה בעניין נקבעה ברע"פ 10141/09 בן חיים נ' מדינת
10 ישראל (6.3.2012), ועל פיו בנסיבות שכאלה אין די בהסכמתו של אדם לביצוע חיפוש בכליו אלא
11 יש לעמוד בדרישה איכותית מוגברת של "הסכמה מדעת" לכך:

12
13 "תנאי לכך הוא שאותה הסכמה תהיה הסכמת אמת מודעת ורצונית. כדי להבטיח
14 זאת אין די בבקשת הסכמתו של האדם מושא החיפוש לעריכת החיפוש אלא יש
15 להבהיר לו במפורש כי נתונה לו הזכות לסרב לביצוע החיפוש וכי הסירוב לא
16 ייזקף לחובתו".

17
18 בטענתם של העותרים מקופלת ההנחה, שלפיה בעצם פעולת ריקון הכיסים על ידי דורית
19 לבקשתו של השוטר, נתנה דורית "הסכמה מדעת" לעריכת החיפוש. הנחה זו חסרת יסוד. בפרשת
20 בן-חיים הסכים החשוד לבקשת המשטרה לרוקן את כיסיו - דבר שלא מנע את פסילת הראיה. דרישת
21 "ההסכמה מדעת" להבדיל מ"הסכמה" בלבד היא העומדת בליבת השאלה, ומשכך בצדק קבעה
22 הוועדה כי תשובה א' היא הנכונה ואין בילתה.

23
24 אשר על כן הטענה נדחית.

25
26 30. שאלה מס' 30
27 "תובע כהגדרתו בסעיף 12א לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-
28 1982, הציע לחשוד בעבירת מרמה את ההסדר לסגירת תיק ('הסדר מותנה')
29 הבא: החשוד יודה בעובדות המהוות את העבירה, יתרום 25,000 ש"ח לאגודה
30 למלחמה בסרטן והתיק נגדו ייסגר בעילה של העדר עניין לציבור.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מה הדין?
- 2 א. אי אפשר לחתום על ההסדר למרות שעילת הסגירה נכונה, כי אין זיקה
3 עניינית בין התנאי - מלחמה בסרטן - ובין העבירה שבוצעה.
- 4 ב. אי אפשר לחתום על ההסדר למרות שעילת הסגירה נכונה, כי הסכום
5 שנקבע חורג מהסכום המרבי שתובע רשאי לסכם עליו עם חשוד במסגרת הסדר
6 לסגירת תיק.
- 7 ג. אי אפשר לחתום על ההסדר כי החשוד צריך להודות בביצוע העבירה
8 ולא רק בעובדות, ועילת הסגירה צריכה להיות סגירה בהסדר.
- 9 ד. אי אפשר לחתום על ההסדר כי התנאי של תרומה לאגודה למלחמה
10 בסרטן אינו מנוי ברשימת התנאים שבחוק, וכי עילת הסגירה צריכה להיות
11 סגירה בהסדר.
- 12 הוועדה קבעה כי תשובה ד' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-14488 ובעתירות נוספות
13 טוענים כי גם תשובה ג' נכונה. לטענתם לצורך חתימה על הסדר מותנה אין די בהודאת חשוד
14 ב"עובדות המהוות את העבירה" כמוצג בגוף השאלה, אלא נדרש מחשוד "להודות בביצוע העבירה
15 לא רק בעובדות" (עת"מ 18-02-14488), שהרי "עובדות יכולות להיות גולמיות, לא לבסס למעשה
16 עבירה... אילו דובר בעובדות בלבד הן לא היו מהוות עבירה... בפרקטיקה ביחסים שבין הנאשם לבין
17 ביהמ"ש, הנאשם מודה לפני ביהמ"ש בעובדות וביהמ"ש מרשיע אותו וקובע כי העובדות מהוות עבירה.
18 ביחסים שבין הנאשם לתביעה, שזה העניין הרלבנטי להסדרים מותנים, ביחסים אלה הנאשם צריך
19 להודות בפני התביעה בעבירה ולא די בהודאה בעובדות" (פרוטוקול 18-02-14488), ומשכך לצורך
20 הסדר מותנה נדרש כי חשוד יודה בעבירה.
- 21
- 22 31. סעיף 67ב(א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע:
- 23
- 24 "התובע יתחייב להימנע מהגשת כתב אישום נגד החשוד ולסגור את תיק החקירה
25 נגדו אם יודה החשוד בעובדות המהוות את העבירה המפורטת בהסדר ויקיים את
26 התנאים שיפורטו בו".

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 ובהתאמה לכך סעיף 67ה(2) קובע כי הסדר מותנה בכתב יכלול בין היתר את "הודאת
3 החשוד בעובדות המהוות עבירה".
4
5 הוראות חוק אלה מתיישבות עם הטרימינולוגיה שבסעיפים 152 - 156 לחוק סדר הדין
6 הפלילי, שעניינם הודאת נאשם בבית המשפט המובילה להרשעתו. על פי סעיפים אלה די לצורך
7 הרשעתו של נאשם בכך שיודה "בעובדות הנטענות בכתב האישום", ומשהודה "בעובדות שיש
8 בהן כדי להרשיעו באישום" מתייטר הצורך בהבאת ראיות ודי בא כדי להביא להרשעתו.
9
10 אין בפסיקה ובדברי ההסבר לחוק שאליהם מפנים העותרים כדי לבסס דרישה אחרת, ומכאן
11 שאין בהם כדי להועיל לעותרים.
12
13 אשר על כן הטענה בנוגע לשאלה זו נדחית.
14
15 31. שאלה מס' 32
16 "רונון ויפית, הוריה של יסמין, מצויים בסכסוך גירושין מר. במסגרת הסכסוך מסרבת
17 יפית לאפשר לחנן וחנה, הוריו של רונון, להיפגש עם יסמין, נכדתם.
18 מה תיעצו לחנן וחנה?
19 א. על חנן וחנה להגיש תביעה לצו עשה נגד יפית בעניין קביעת דרכי קשר בינם
20 לבין יסמין.
21 ב. על חנן וחנה לדרוש מרונון להגיש תביעה בשמם לקביעת הסדרי ראייה בינם
22 לבין יסמין.
23 ג. על חנן וחנה להגיש בקשה ליישוב סכסוך בינם לבין יפית בעניין קביעת
24 דרכי קשר בינם לבין יסמין.
25 ד. אין סעד העומד לרשותם של חנן וחנה".
26
27 הוועדה קבעה כי תשובה ג' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-64587 ובעת"מ 18-02-31642
28 02-18 טוענים כי תשובה א' היא הנכונה. לטענתם "בשאלה לא צוין שלב בו נמצא הסכסוך, האם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 כבר נקבעו הסדרי ראייה שלא כובדו במסגרת בקשה ליישוב סכסוך, ולכן אין טעם ביישוב סכסוך
2 אלא בכפיית ציות?" (18-02-64587). עוד נטען כי השאלה אינה כוללת די נתונים שיאפשרו
3 להכריע בין החלופות, וכי "בהיעדר פרטים חשובים אלו אין עורך דין, שלא לדבר על מתמחה
4 שאמור לענות על שאלה זו בזמן הקצוב של שתי דקות, יכול לבחור בחלופה המתאימה" (31642-02-18).
5

6
7 32. דין הטענה להידחות. תקנה 258כא1 לתקנות סדר הדין האזרחי קובעת כי הורי הורהו של
8 קטין רשאים להגיש בקשה ליישוב סכסוך בינם לבין הורה הקטין בעניין קביעת דרכי הקשר שבינם
9 לבין הקטין להבטחת טובתו של הקטין, ומשדרך זו לא עולה יפה "רשאי מגיש הבקשה להגיש
10 תובענה בעניין". משלא צוין בשאלה כי בקשה כאמור הוגשה וכי הניסיון ליישב את הסכסוך נכשל,
11 הרי שעל הנבחן להניח כי חנה וחנן נמצאים ב"ראשית הדרך", ומכאן שעליהם לנקוט בהליך זה
12 תחילה – כפי שנקבע בתשובה ג'.

13

14

אשר על כן הטענה נדחת.

15

16

33. שאלה מס' 35

17

"איזה מהתנאים הבאים אינו נדרש כדי לקבוע כי מדינה זרה לא תיהנה מחסינות
18 בתביעה של עובד שהעסיקה?"

19

א. עילת התביעה היא בסמכותו הייחודית של בית דין אזורי לעבודה.

20

ב. עניינה של התביעה בעבודה שנעשתה בישראל.

21

ג. חחה העבודה בין העובד לבין המדינה הזרה נכרת בישראל.

22

ד. בעת שקמה עילת התביעה היה העובד אזרח או תושב ישראל או האזור."

23

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 הוועדה קבעה כי תשובה ג' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-43695, בעת"מ 14488-
2 02-18 ובעת"מ 18-02-64587 אינם חולקים על נכונותה של תשובה זו. לטענתם דיני החסינות אינם
3 נכללים בפרק הדין הדיוני ומשכך השאלה הוצגה בחוסר סמכות. לתמיכה בטיעוניהם מפנים
4 העותרים לפסיקה המגדירה את "חסינות הריבון הזר" כחלק מהמשפט הביין-לאומי.

5
6 הוועדה טוענת כי עניינה של השאלה היא בסמכויות בתי המשפט וכי "שאלה זו אינה שונה
7 במהותה מכל שאלה אחרת העוסקת בשאלת סמכותה של ערכאה או מותב לדון בעניין זה או
8 אחר". לתמיכה בטיעוניה מפנה הוועדה לעת"מ (י-ם) 1191/06 זנה נ' לשכת עורכי הדין (1.2.07)
9 שבו נקבע כי "כל עורך דין מתחיל חייב לדעת היכן להגיש את תביעתו: בבית משפט השלום או
10 בבית המשפט המחוזי, בבית הדין הרבני או בבית המשפט לענייני משפחה...".

11

12 34. דין הטענה להידחות.

13

14 סעיף 2 לחוק חסינות מדינות זרות, תשס"ח-2008, קובע:

15

16 "למדינה זרה תהא חסינות מפני סמכות השיפוט של בתי המשפט בישראל,
17 למעט סמכות השיפוט בעניינים פליליים (בחוק זה – חסינות מפני סמכות
18 שיפוט), בכפוף להוראות חוק זה".

19

20 סעיפים 3 - 8 לחוק האמור קובעים את הסייגים לכלל. אחד הסייגים נקבע בסעיף 4 לחוק

21 ועניינו "חסינות מפני סמכות שיפוט בתביעה של עובד", ובו נקבעו גדר הסייג כאמור בתשובה

22

ג'.

23

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 סיווגה של שאלת סמכות השיפוט של בתי המשפט בישראל לתחום המשפט הדיוני, אינו
2 נקי מספקות. עם זאת לצורך בחינת ההסמכה קבע מחוקק המשנה בתקנה 18א(א)(1) כי "סמכויות
3 בתי המשפט" יכללו בבחינה בפרק הדין הדיוני. משכך אין עילה לקבוע כי הוועדה חרגה מסמכותה
4 בהכללת שאלה זו בפרק הדין הדיוני.

5

6

אשר על כן הטענה נדחית.

7

8

35. שאלה מס' 39

9 "דפני ודורית ניהלו הליך בוררות. הסכם הבוררות כלל מנגנון ערעור ברשות לבית
10 המשפט. לאחר שדורית הפסידה בהליך היא החליטה להגיש בקשת רשות ערעור
11 לבית המשפט. דורית תוהה אם במסגרת הליך זה, או במסגרת הליך נפרד, היא
12 תוכל לטעון טענות גם על פי אחת או יותר מהעילות לביטול פסק הבוררות.

13

מה הדין?

14

א. דורית רשאית לטעון טענות על פי אחת מעילות הביטול. עליה לעשות כן
15 באותו ההליך.

16

ב. דורית רשאית לטעון טענות על פי אחת מעילות הביטול. עליה לעשות כן
17 בהליך נפרד.

18

ג. דורית רשאית לטעון טענות על פי אחת מעילות הביטול. היא תוכל לעשות
19 כן באותו ההליך או בהליך נפרד, לפי בחירתה.

20

ד. בנתוני השאלה דורית אינה רשאית לטעון טענות על פי אחת מעילות
21 הביטול".

22

23 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותר בעת"מ 18-02-31642 טוען כי השאלה

24 עוסקת בין היתר, בשאלת המועד שבו ניתן להעלות טענה לביטול פסק בוררות וכי "לא סופקו

25 מספיק נתונים בשאלה על מנת להכריע לכאן או לכאן, וכן כי תשובת המשיבה 1 נוגדת את

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 לשון החוק וההיגיון השיפוטי, ומכאן שיש לפסול את השאלה בכללותה או לכל הפחות לקבל
2 את חלופה ד' בה בחר העותר גם כן".

3

4 36. דין הטענה להידחות. תקנה 29ב(ג) לחוק הבוררות, תשכ"ח-1968 קובעת:

5

6 "הוגש ערעור לבית המשפט על פסק הבוררות, לא ייזקק בית המשפט לבקשה
7 לביטול פסק הבוררות, והצדדים יהיו רשאים להעלות בערעור טענות בעניין ביטול
8 פסק הבוררות על פי העילות שבסעיף 24 לחוק".

9

10 הוראה זו פורשה בפסיקה כמחייבת את המערער, ככל שברצונו להעלות טענות לביטול
11 פסק הבוררות, לכלול גם טענות אלה בכתב הערעור (רע"א 1242/15 אדלר נ' יחזקאל קטן
12 (12.4.16)).

13

14 אשר על כן הטענה נדחת.

15

16 37. שאלה מס' 43

17 "שני הגישה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברה, שעניינה הפרת חובת
18 סימון המידע הנדרש על פי דין על גבי אריזות מוצריה. לאחר הגשת בקשת
19 האישור והתובענה, ועוד בטרם הוגשה תשובה מטעם המשיבה, הוגשה בקשת
20 הסתלקות מהתובענה ומבקשת האישור, במסגרתה הובאה טענת החברה כי
21 מדובר בטעות בתום לב ולא היה בכוונתה להטעות את הצרכנים. החברה
22 התחייבה להקפיד על סימון מוצריה כדין, לספק על מוצריה מדבקות ובהן פירוט
23 החומרים ולתרום מוצרים ממוצריה לעמותת חיילים בודדים. בית המשפט אישר
24 את בקשת ההסתלקות.

25

מה הדין?

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 א. לאור השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות, ההסתלקות אינה יוצרת
2 מעשה בית דין החוסם מי מחברי הקבוצה לפנות לבית המשפט בעתיד, ובית
3 משפט רשאי שלא להורות על פרסום מודעה בדבר ההסתלקות.
4 ב. על אף השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות, ההסתלקות יוצרת מעשה
5 בית דין החוסם מי מחברי הקבוצה לפנות לבית המשפט בעתיד, ובית משפט רשאי
6 שלא להורות על פרסום מודעה בדבר ההסתלקות.
7 ג. על אף השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות, ההסתלקות יוצרת מעשה
8 בית דין החוסם מי מחברי הקבוצה לפנות לבית המשפט בעתיד, ובית משפט חייב
9 להורות על פרסום מודעה בדבר ההסתלקות.
10 ד. לאור השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות, ההסתלקות אינה יוצרת
11 מעשה בית דין החוסם מי מחברי הקבוצה לפנות לבית המשפט בעתיד, ובית
12 משפט חייב להורות על פרסום מודעה בדבר ההסתלקות".

13
14
15

הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה.

16 העותרים (בעת"מ 18-02-14488, בעת"מ 18-02-49928, בעת"מ 18-02-43695 ובעת"מ
17 18-02-65347) טוענים כי דין השאלה להיפסל משני טעמים: הטעם הראשון הוא כי השאלה מטעה
18 בכך ש"המשיבות יצרו 'סיבתיות שגויה' בין השלב הדיוני המוקדם של בקשת ההסתלקות לבין
19 הקביעה שההסתלקות אינה יוצרת מעשה בית דין" (18-02-49928), וכי מהשאלה עולה קביעה
20 שגויה ולפיה "התוצאה הדיונית בדבר מעשה בית דין תלויה בשלב בו מוגשת בקשת ההסתלקות"
21 (18-02-43695). הטעם השני לפסילת השאלה הוא שלעניין פרסום ההחלטה על הסתלקות, קיימת
22 סתירה בין הוראת סעיף 16 לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 לבין תקנה 11(ב) לתקנות
23 תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010, וכי אף שפסיקת בתי המשפט המחוזיים נוהגת על פי הוראת החוק
24 האמורה, קיימת אי בהירות משפטית בנושא. לתמיכה בטענתם מפנים העותרים לת"צ (שלום
25 הרצליה) 17-10-1246 חנין נ' מתוקה בע"מ שבו נקבע כי הוראת תקנה 11 האמורה היא המחייבת:
26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 "הבאתי בחשבון את טענת הצדדים כי פסיקות של בתי המשפט המחוזיים
2 מאפשרות שיקול דעת בית המשפט בהפעלת סעיף 11 הנ"ל... בכל הכבוד, השקפתי
3 הינה כי לשון תקנה 11 ('יורה') הינה ברורה ומחייבת פעולה על פיה ואינה נתונה
4 לשיקול דעת בית המשפט. בכל מקרה, אף אם המדובר בסמכות שבשיקול דעת,
5 במקרה דנן המדובר בבקשת הסתלקות מתוגמלת בתחום סימון מוצרי מזון כאשר
6 גובה התגמול אינו מבוטל... ולכן סבורני כי יש לקבל את עמדת הגורמים
7 הרלבנטיים הקבועים בחוק טרם החלטה בבקשה".
8
9 לעניין הטעם הראשון שלעיל, הוועדה אינה חולקת על כך שהחלטה על הסתלקות אינה
10 יוצרת מעשה בית דין. לטענתה הרישא לתשובה א' מתייחסת לסיפא של התשובה – דהיינו היא
11 אינה מתייחסת לעניין מעשה בית דין אלא לשאלת הפרסום. הוועדה מפנה לפסיקה שבה נדון עניין
12 דומה בנסיבותיו לזה המוצג בשאלה, ולטענתה במסגרת פסק הדין נעשה שימוש בטרמינולוגיה
13 דומה לזו שבתשובה א'.
14
15 לעניין הסתירה בין הוראת החוק להוראת התקנה והפסיקה העוסקת בכך, טוענת הוועדה כי
16 מובן מאילו כי התקנה האמורה נסוגה מפני החוק וכך גם פסקו בתי המשפט המחוזיים בשורה של
17 פסקי דין בנושא. לטענתה קביעתו האמורה של בית משפט השלום בעניין חנין מנוסחת כ"אוביטר
18 מובהק" וממילא על פי חוק יסוד: השפיטה, אינה גוברת על פסיקה עקבית של בתי המשפט
19 המחוזיים, שהרי על פי סעיף 20 חוק היסוד "הלכה שנפסקה בבית משפט תנחה בית משפט של
20 דרגה נמוכה ממנו". הוועדה מוסיפה כי פסק הדין בעניין חנין ניתן ביום 13.11.2017, ומכאן שעל
21 פי הנחיות הבחינה שפרסמה הוועדה, אין פסק הדין נכלל בחומר הבחינה. זאת ועוד, לטענתה אין
22 להציג את הפסיקה האמורה כ"דעות שונות", אלא כדעה חריגה של בית משפט השלום "שבכל
23 הכבוד נעדרת בסיס ותוקף".
24

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 38. דין הטענה להתקבל.
- 2
- 3 עניינה של השאלה בשני נושאים: התנאים להתגבשות מעשה בית דין כתוצאה מהסתלקות
- 4 מתובענה ייצוגית; ושאלת פרסום ההחלטה על קבלת בקשת הסתלקות.
- 5
- 6 באשר לתנאים להתגבשות מעשה בית-דין – אין חולק כי קבלת בקשה להסתלקות אינה
- 7 מקימה מעשה בית-דין, זאת ללא כל קשר לעיתוי הגשת הבקשה. אין בהסתלקות מתובענה ייצוגית
- 8 כדי ליצור מעשה בית-דין, יהיה עיתוי הגשת הבקשה אשר יהא. משכך כל אמירה הקושרת בין
- 9 הדברים שגויה. והנה על פי תשובה א' שנקבעה על ידי הוועדה כתשובה הנכונה - במקרה הנדון לא
- 10 ייווצר מעשה בית-דין, זאת "לאור השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות". המדובר כאמור
- 11 באמירה שגויה, הקושרת בניגוד לדין בין עיתוי הגשת הבקשה לבין שאלת התגבשותו של מעשה
- 12 בית-דין.
- 13
- 14 הוועדה טוענת כי "הפתיחה לכל אלטרנטיבה 'לאור השלב המוקדם' או 'על אף השלב
- 15 המוקדם' מוסבת על הסיפא של כל אלטרנטיבה ולא על הרישא, שהרי כל נבחן אמור לדעת
- 16 שהסתלקות אינה יוצרת מעשה בית דין". אין לקבל טענה זו. הניסיון לייחס את הרישא שבתשובה
- 17 ("לאור השלב המוקדם") רק לסיפא שלה (שעניינה שאלת הפרסום) נדון לכישלון. אין לצפות
- 18 מהקורא להבין את דרך ההתנסחות המוצעת לעיל, המנוגדת לכללי ניסוח בסיסיים.
- 19
- 20 כאמור מפנה הוועדה לת"צ 17-04-26392 ליבמן נ' רומנטקס בע"מ (17.8.17) וטוענת כי
- 21 בנסיבות דומות "בית המשפט השתמש בטרמינולוגיה זהה לטרמינולוגיה בה נעשה שימוש
- 22 בבחינה". ככל הנראה מכוונת הוועדה לפסקה שלהלן:

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2

"לאור השלב המוקדם של בקשת ההסתלקות אשר הוגשה בטרם הגשת תשובה,

3

בהתחשב בכך שהמשיבה כבר פעלה ליישום הוראות הדין על כל מוצריה

4

המיוצרים והמשווקים על ידה, ומשאין ההסתלקות יוצרת מעשה בית דין, החוסם

5

מי מחברי הקבוצה לפנות לבית המשפט בעתיד בהליך דומה במקרה שלא יתוקן

6

סימון המוצר, איני רואה מקום להורות על פרסום מודעה בדבר בקשת

7

ההסתלקות...".

8

9

למרות הדמיון החלקי לנוסח תשובה א', עניינה של הפסקה האמורה בשאלת הפרסום

10

בלבד. בפסקה אף נאמר באופן פסקני כי הסתלקות אינה יוצרת מעשה בית דין. נוסח הפסקה שונה

11

אפוא מנוסחה של תשובה א', ומכאן שגם בפסק דין זה אין כדי להועיל.

12

13

כאמור לעיל על פי הוראות הבחינה על הנבחן לבחור "בתשובה הנכונה ביותר". מובן כי

14

אין פירוש הדבר לדרוש מהנבחנים לבחור ב"תשובה השגויה פחות". שאלה שכל התשובות עליה

15

שגויות דינה להיפסל.

16

17

39. באשר לטעם השני שהעלו העותרים לפסילת השאלה, שעניינו שאלת פרסום ההחלטה

18

המאשרת הסתלקות מהתובענה – על פני הדברים קיים קושי ליישב בין הוראת החוק לבין הוראת

19

התקנות בעניין זה, ולראיה פסק הדין בעניין חנין העומד בסתירה לפסיקה שניתנה בבתי המשפט

20

המחוזיים בסוגיה זו. יתכן שדי בקושי זה כדי להימנע מהכללת שאלה זו בבחינה. ואולם נוכח קבלת

21

טענת העותרים בשאלת מעשה בית-דין כאמור לעיל, לא נדרש להכריע בטענה זו.

22

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 אשר על כן, בשל ניסוח שגוי של התשובות, הטענה מתקבלת ושאלה מס' 43 שבפרק הדיוני
2 של הבחינה (נוסח א') נפסלת.

3
4 טענות בנוגע לפרק הדין המהותי

5
6 שאלה מס' 1 .40

עיריית רמת גן ייעדה בתוכנית מקרקעין שהיו בבעלותו של משה להפקעה לצורכי ציבור.
בין עיריית רמת גן לבין משה נערך הסכם ולפיו העירייה רכשה בתמורה את המקרקעין
שיועדו להפקעה ממשה לצורך ביצוע התוכנית. לימים שונה ייעודם הציבורי של
המקרקעין.
מה הדין?

- א. למשה זכות קדימה לרכוש חזרה את המקרקעין בכל מקרה וללא כל תנאי.
ב. למשה זכות קדימה לרכוש חזרה את המקרקעין, בתנאי שההסכם עם העירייה יסודו
באילוף שנוצר להעביר את המקרקעין דווקא לרשות.
ג. למשה זכות קדימה לרכוש חזרה את המקרקעין, בתנאי שההסכם עם העירייה נעשה
ברצון משיקוליו של משה.
ד. אין למשה זכות קדימה לרכוש חזרה את המקרקעין.

- 7
8 הוועדה קבעה כי תשובה ב' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-14488, בעת"מ 18-02-49928
9 18, בעת"מ 18-02-43695, בעת"מ 18-02-65347, בעת"מ 18-02-64587 ובעת"מ 18-03-15199
10 טוענים כי בהצגת השאלה, שעניינה דיני הפקעת מקרקעין, חרגה הוועדה מסמכותה, שכן נושא זה
11 אינו נזכר ברשימת הנושאים שבתקנה 18א(א) לחוק. לטענתם "דיני הפקעה הינו נושא מרכזי,
12 עצום ורב ממדים לכשעצמו, ובלא אזכור מפורש שלו בתקנות הבחינה, הרי שלא ניתן יהיה
13 לקבל פרשנות לפיה נושא זה הינו חלק מהחומר לבחינה" (18-02-49928). עוד נטען כי מקור
14 התשובה לשאלה הוא סעיף בחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 ש"הוא חוק פרוצדורלי, שנועד
15 למנות את כללי הרגולציה התכנונית ולתארם... אילו רצה המחוקק להכניס את תחום התכנון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 והבניה לנשואי הבחינה בדין המהותי הוא היה טורח לציין זאת במפורש ולא היה משאיר את
2 נשואי הבחינה עמומים ואת הנבחן בחוסר וודאות מה עליו ללמוד" (18-02-43695).

3
4 41. דין הטענה להידחות.

5
6 דיני הפקעת מקרקעין נמצאים בליבת דיני הקניין. ספרות משפטית שאליה הפנתה הוועדה
7 בתשובתה תומכת בכך. זאת ועוד, חלקים רלוונטים מחוק התכנון והבנייה נמסרו לידי הנבחנים
8 כחלק מקובץ החקיקה שצורף לפרק הדין המהותי. משכך אין יסוד לטענה.

9
10 אשר על כן הטענה נדחת.

11
12 42. שאלה מס' 3

עוזי ועדנאן סיכמו בעל פה כי עוזי ימכור את דירתו לעדנאן, ואין מסמך כלשהו המעגן
זאת. עדנאן שילם לעוזי את כל התמורה המוסכמת והחל להתגורר בדירה. לאחר שנים
רבות התחרט עוזי ודרש מעדנאן להתפנות.

האם ייתכן שאפשר יהיה לאכוף את ההסכמות הבלתי כתובות בין עדנאן ועוזי?

א. לא, התחייבות לעשות עסקה במקרקעין טעונה לפחות מסמך כלשהו בכתב שמעגן
את קיומה וחתום על ידי הצדדים.

ב. לא, התחייבות לעשות עסקה במקרקעין טעונה מסמך בכתב המכיל את מסגרת
העסקה ותחומיה.

ג. כן, אפשר להתגבר על זרישת הכתב כאשר מדובר בעסקת מקרקעין שכבר יצאה
אל הפועל והיא בגדר מעשה עשוי.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

ד. כן, אפשר להתגבר על דרישת הכתב, ובלבד שמדובר בעסקה להשכרה או למכירה של דירת מגורים.

1
2 הוועדה קבעה כי תשובה ג' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-14488, בעת"מ 18-02-49928
3 , בעת"מ 18-02-65347 ובעת"מ 18-02-64587 טוענים כי השאלה לוקה בחוסר סבירות קיצוני
4 בכך שהתשובה עליה אינה משקפת את הדין. לטענתם הפסיקה "מרככת" את דרישת הכתב בעסקה
5 במקרקעין רק במקרים חריגים ביותר. מכאן ש"קביעתן הגורפת של המשיבות בחלופה ג' כקביעת
6 מצב אפריורי לפיו כל אימת שיש מעשה עשוי אפשר להתגבר על דרישת הכתב נוגדת את רוח
7 הדברים שנפסקו, לפיהם לא ניתן להציג 'רשימה סגורה' של מצבים, אלא הדבר ייבחן לגופו
8 של עניין" (18-02-49928).

9
10 43. דין הטענה להידחות. על פי פסיקת בית המשפט העליון במקרים חריגים "ניתן להתגבר על
11 'דרישת הכתב' הקבועה בסעיף 8 לחוק המקרקעין מכוח סעיף 12 לחוק החוזים המטיל על
12 הצדדים חובת תום לב בשלב הטרם חוזי..." ("ע"א 8234/09 שם טוב נ' פרץ (21.3.11)), זאת
13 כאשר עולה "זעקת ההגינות" המצדיקה סטייה מעקרון הכתב, ובין היתר בשים לב לשינוי מצב
14 שהתחולל בעקבות החוזה.

15
16 תשובה ג' אינה גורפת כטענת העותרים. נהפוך הוא, מלכתחילה עניינה של השאלה הוא
17 בשאלת קיומו או העדרו של פוטנציאל לאכיפת ההסכם – "האם יתכן שאפשר יהיה לאכוף את
18 ההסכמות". משכך צדקה הוועדה בקביעתה כי תשובה ג' היא הנכונה בכך שהיא מצביעה על
19 התנאים להתקיימותו של החריג לדרישת הכתב. מכאן שתשובה ג' אינה עומדת בסתירה לדין ואין

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 בה כדי להטעות. למעלה מהנדרש יצוין כי גם על דרך האלימינציה יש לבחור ללא קושי בתשובה
2 ג' ומובן כי תשובה זו היא בכחינת "התשובה הנכונה ביותר".

3

4

אשר על כן דין הטענה להידחות.

5

6

44. שאלה מס' 11

7

"בעת שצפה בסרט בבית הקולנוע 'סרטים לכול בע"מ' הבחין לפתע ברק כי פרצה שריפה בכיסא הריק שליידו ממקור בלתי ידוע, וזו כילתה את תיקו שהיה מונח בסמוך. מאוחר יותר, כשצעד בגן הציבורי בדרכו חזרה לביתו, ננשך ברק ברגלו על ידי כלב הרוטוויילר של אלכס, בלא שקדמה לכך התגרות בכלב או בבעליו. ברק הגיש שתי תובענות בנוזיקין בעילת הרשלנות נגד אלכס ונגד בית הקולנוע, ובמהלך הדיון הצליח להוכיח את נזקיו. מה הדין?"

א. ברק יקבל פיצוי בגין הנזק לתיק רק אם יוכיח כי בית הקולנוע התרשל; ברק יקבל פיצוי בגין הנשיכה אלא אם אלכס יוכיח כי לא התרשל.

ב. ברק יקבל פיצוי בגין הנזק לתיק רק אם יוכיח כי בית הקולנוע התרשל; ברק יקבל פיצוי בגין הנשיכה גם אם אלכס יוכיח כי לא התרשל.

ג. ברק יקבל פיצוי בגין הנזק לתיק אלא אם בית הקולנוע יוכיח כי לא התרשל; ברק יקבל פיצוי בגין הנשיכה אלא אם אלכס יוכיח כי לא התרשל.

8

ד. ברק יקבל פיצוי בגין הנזק לתיקן אלא אם בית הקולנוע יוכיח כי לא התרשל; ברק

9

יקבל פיצוי בגין הנשיכה גם אם אלכס יוכיח כי לא התרשל.

10

11

הוועדה קבעה כי תשובה ד' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-49928, בעת"מ 65347-

12

02-18 ובעת"מ 18-02-64587 טוענים בעניין אירוע הנשיכה בלבד. לטענתם השאלה לוקה בחוסר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 סבירות קיצונית בכך שכל התשובות עליה שגויות. לטענתם מהשאלה עולה כנתון כי "ברק הגיש
2 את שתי התובענות תוך ציון עוולת הרשלנות כעילת התביעה". לטענתם תשובה ד' אינה נכונה
3 שהרי התובענה בעניין הנשיכה הוגשה בעוולת הרשלנות ולא בגין עוולה של "היזק על ידי כלב".
4 משהוגשה התובענה בגין עוולת הרשלנות הרי שהתובע אינו פטור מלהוכיח את רכיב ההתרשלות
5 ונטל ההוכחה מוטל עליו. חלק מהעותרים מוסיפים כי משכך, כדי להוכיח את רכיב ההתרשלות
6 נדרש התובע על פי סעיף 40 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] להתבסס על חוק להסדרת הפיקוח על
7 כלבים, תשס"ג-2002 שבו הוגדר רוטווילר "כלב מסוכן" – וכי חוק זה לא נכלל ברשימת החיקוקים
8 האמורה. ומכאן שהשאלה אף הוצגה בחוסר סמכות.

9
10 45. דין הטענה להידחות. הכלל הראייתי הקבוע בסימן ד'1 לפקודת הנזיקין חל על כל תובענה
11 "בשל נזק גוף שנגרם על ידי כלב", ועל פיו אין נפקות לשאלת התרשלותו של הבעלים או העדרה.
12 משכך שתשובה ד' היא הנכונה ואין בילתה.

13
14 אשר על כן הטענה נדחית.

15
16 46. שאלה מס' 13

"נגד יואל הוגש כתב אישום. בסמוך לאחר הגשת כתב האישום הופנה יואל לפסיכיאטר
המחוזי על מנת שתיערך בעניינו חוות דעת פסיכיאטרית בקשר לכשירותו לעמוד לדין
ובקשר לשאלה אם היה אחראי למעשיו. הפסיכיאטר הגיש חוות דעת ערוכה כדין, ובה
ציין כי לאחר בדיקה קפדנית הוא הגיע למסקנה כי הן בעת ביצוע העבירה הן כיום יואל
אינו כשיר לעמוד לדין ואינו אחראי למעשיו בשל סייג אי שפיות הדעת (סעיף 34 לחוק
העונשין). הפסיכיאטר המליץ להורות על אשפוזו של יואל. בבית המשפט הודיעו התובע
והסנגור כי הם מסכימים עם כלל מסקנותיו של הפסיכיאטר. עם זאת, לטענת התובע
במקרה כזה חייב בית המשפט להורות על הפסקת ההליכים ולא על זיכוי של הנאשם,
שכן יואל אינו כשיר לעמוד לדין. לעומתו, ביקש הסנגור לזכות את יואל.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

מה הדין?

א. בית המשפט רשאי לזכות את יואל, ובלבד שסנגורו יצהיר כי בחן היטב את חומר הראיות, כי הוא מודע למשמעות של זיכוי מחמת אי שפיות הדעת ויצהיר כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה. לאחר מכן יעיין בית המשפט בחומר הראיות המוסכם ואם יגיע למסקנה כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה יציין זאת בפסק הדין ויורה על זיכוי הנאשם מחמת סייג אי שפיות הדעת. לאחר מכן רשאי בית המשפט להורות על אשפוזו של יואל בהתאם לסעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש.

ב. בית המשפט רשאי לזכות את יואל, ובלבד שסנגורו יצהיר כי בחן היטב את חומר הראיות, כי הוא מודע למשמעות של זיכוי מחמת אי שפיות הדעת ויצהיר כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה. בהתחשב בהצהרת הסנגור יציין בית המשפט בפסק הדין כי הנאשם ביצע את מעשה העבירה ויורה על זיכוי הנאשם מחמת סייג אי שפיות הדעת. לאחר מכן רשאי בית המשפט להורות על אשפוזו של יואל בהתאם לסעיף 15(ב) לחוק טיפול בחולי נפש.

ג. כאשר מדובר בנאשם שאינו כשיר לעמוד לדין אי אפשר לקבוע כי ביצע את מעשה העבירה, שכן אי אפשר לשמוע את גרסתו, ולכן יש לקבל את טענת התובע ולהורות על הפסקת ההליכים. במקרה כזה רשאי בית המשפט להורות על אשפוזו של יואל לפי סעיף 15(א) לחוק לטיפול בחולה נפש.

ד. כאשר מדובר בנאשם שאינו כשיר לעמוד לדין אי אפשר לקבוע כי ביצע את מעשה העבירה, שכן אי אפשר לשמוע את גרסתו, ולכן יש לקבל את טענת התובע ולהורות על הפסקת ההליכים. במקרה כזה רשאי בית המשפט להורות על אשפוזו של יואל לפי סעיף 15(ב) לחוק לטיפול בחולה נפש.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-49928, בעת"מ 02-65347-18,
2 בעת"מ 18-02-64587 ובעת"מ 18-02-43695 טוענים כי השאלה לוקה בחוסר סבירות קיצוני
3 בכך שהתשובה עליה אינה משקפת את הדין. לטענתם הסיפא לתשובה א' ולפיה "רשאי בית
4 המשפט להורות על אשפוזו של יואל" שגוי.

47. דין הטענה להתקבל.

8 על פי ההלכה שנקבעה ברע"פ 8601/15 אשקר נ' מדינת ישראל (19.5.17) במצב הדברים
9 המתואר בשאלה על בית המשפט לזכות את הנאשם מחמת סייג אי שפיות הדעת. אין חולק כי
10 הוראת סעיף 15(ב) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991, ועל פיה משנקבע כי הנאשם "היה
11 חולה בשעת מעשה ולפיכך אין הוא בר-עונשין, ושהוא עדיין חולה, יצווה בית המשפט שהנאשם
12 יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי".

14 הוועדה אינה חולקת כי הסיפא לסעיף 15(ב) חל בענייננו ועל פיו "יצווה בית המשפט
15 שהנאשם יאושפז או יקבל טיפול מרפאתי". לטענתה המילה "רשאי" שבתשובה א' אינה שגויה,
16 שהרי המחוקק קבע שתי אפשרויות פעולה – אשפוז או קבלת טיפול מרפאתי, ומכאן שבית המשפט
17 "רשאי" להורות על אשפוז הנאשם.

19 תשובה א' שנבחרה על ידי הוועדה כנכונה, אינה מדויקת ויש בה כדי להטעות. מהתשובה
20 עולה כי בית המשפט נהנה משיקול דעת אם להורות על אשפוזו של הנאשם או להימנע מכך, בעוד
21 שסעיף 15(א) לחוק קובע מנדטורית כי בית המשפט "יצווה" לנקוט באחת משתי דרכים שיש בהן
22 מרכיב של שלילת חירות – אשפוז או קבל טיפול מרפאתי. אף שבידי בית המשפט אפשרות נוספת
23 על האפשרות להורות על אשפוז, הצגת הדברים כאילו בית המשפט "רשאי" להורות על אשפוז

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 ורשאי להימנע מכך, אינה מדויקת ומהווה "חצי אמת". יש בדרך ניסוח זו כדי להטעות, ורק חדי
2 עין יבחינו בכך שבתשובה מסתתרת אמת חלקית. השאלה עומדת בניגוד גמור לדרישת הפסיקה
3 שעל פיה בבחינה "תוצגנה שאלות שהתשובות להן הן חד משמעיות וברורות" (עניין לוי). משכך,
4 בשל פגם בניסוחה, לוקה השאלה בחוסר סבירות קיצונית במידה המצדיקה את פסילתה.

5

6 אשר על כן הטענה מתקבלת, ושאלה מס' 13 בפרק הדין המהותי נפסלת.

7

8 48. שאלה מס' 16

"נגד יורם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת מסירת ידיעה סודית לפי סעיף 113א לחוק
העונשין, תשל"ז-1977, הקובע: "מי שמסר ידיעה סודית כשאינו מוסמך לכך, דינו - מאסר
חמש עשרה שנים". לפי המתואר בכתב האישום, יורם פעל ברשלנות במוסרו ידיעה סודית
לאדם שאינו מוסמך לכך.

מה הדין?

א. יורם יורשע בעבירה אם יוכח שפעל כמתואר בכתב האישום.

ב. יורם לא יורשע בביצוע העבירה המושלמת, אלא לכל היותר בניסיון לבצע את
העבירה.

ג. יורם לא יורשע בביצוע העבירה המושלמת או בניסיון לבצעה או בשידול לביצוע
העבירה.

9 ד. יורם לא יורשע בביצוע העבירה המושלמת או בניסיון לבצעה, אלא לכל היותר
10 בשידול לביצועה עבירה.

11

12 הוועדה קבעה כי תשובה ג' היא הנכונה. העותר בעת"מ 18-02-64587 טוען כי דין השאלה

13 להיפסל בשל "ניסוח מעורפל". במיוחד מפנה העותר לסיפא של תשובה ג' המתייחס גם לניסיון או

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 שידול לביצוע העבירה, וטוען כי עניינה של השאלה ביסוד הנפשי הנדרש להתגבשותה של העבירה
2 וכי אין כל רלוונטיות לעבירות נגזרות אלה, שאזכרון מבלבל.

3
4 49. דין הטענה להידחות. מדובר בשאלה פשוטה ובהירה שהתשובה עליה, כפי שנוסחה
5 בחלופה ג', מובהקת. יש לדחות את הטענה לפיה על מנסחי השאלות להימנע מאזכור מרכיבים
6 מיותרים בשאלה.

7
8 אשר על כן הטענה בנוגע לשאלה זו נדחית.

9
10 50. שאלה מס' 20

"משרד עורכי דין סייע לחברת בגדים ("החברה") ברכישת נכס לחנות הדגל שלהם בתל אביב. הילה המתמחה נכחה בכל הפגישות בין עורכי הדין מהמשרד לנציגי החברה ואף רשמה פרוטוקולים. לאחר סיום הרכישה שילמה החברה את שכר טרחתה למשרד עורכי הדין ולא פנתה למשרד לקבלת שירותים משפטיים נוספים. 6 חודשים לאחר מכן הילה הוסמכה לעורכת דין וחזרה לעבודתה במשרד עורכי הדין שבו התמחתה. הילה מעוניינת לייצג את מנכ"לית החברה, הגברת רותם, בתביעה נגד החברה בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. יצוין כי רותם היא לקוחה המקבלת שירותים משפטיים ממשרד עורכי הדין דרך קבע. מה הדין?"

א. הילה לא תוכל לייצג את רותם מכיוון שנכחה בפגישות עם החברה 6 חודשים קודם לכן.

ב. הילה לא תוכל לייצג את רותם מכיוון שמשרד עורכי הדין ייצג בעבר את החברה.

ג. הילה תוכל לייצג את רותם רק אם תקבל לכך אישור מראש מאת הוועד המחוזי.

11 ד. הילה תוכל לייצג את רותם."

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2 הוועדה קבעה כי תשובה ד' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-14488 טוענים כי גם
3 תשובה ג' נכונה וכי אי קבלתה עולה כדי חוסר סבירות קיצונית, המצדיק התערבות בית המשפט
4 בהחלטת הוועדה. לטענתם אין לפסול תשובה חיובית לשאלה המתנה את הייצוג בקבלת אישור
5 הוועד המחוזי.

6

7 51. דין הטענה להידחות. כלל 16(א) לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-
8 1986 קובע איסור ייצוג "בעניין או בקשר לעניין שטיפל בו למען אותו לקוח; בעניין אליו יש
9 זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוחי או מטעמו". מצב הדברים המוצג בשאלה
10 אינו נופל לגדר הנסיבות האמורות ומכאן שאין איסור על הילה ליטול עליה את הייצוג במקרה זה,
11 וממילא לא נדרשת הסכמת הוועד המחוזי לכך.

12

13 אשר על כן הטענה נדחית.

14

15 52. שאלה מס' 25

"לחברת "מרום פיתוח בע"מ" מלאי של כמה נכסי מקרקעין. החברה נטלה הלוואה מבנק
העמלים בע"מ, ולצורך הבטחת הפירעון נרשם שעבוד צף על כל נכסי החברה ביום 1.1.2017.
השעבוד כלל הגבלה על זכות החברה ליצור שעבודים נוספים. בני הזוג כהן ביקשו לרכוש
דירה מהחברה, לכן נטלו הלוואה מבנק השומרים בע"מ לצורך רכישת הדירה. לצורך הבטחת
פירעון ההלוואה נרשם ביום 1.3.2017 שעבוד על הדירה לטובת בנק השומרים בע"מ בניגוד
להגבלה הנ"ל.
מה הדין?

א. השעבוד לטובת בנק העמלים בע"מ גובר על השעבוד לטובת בנק השומרים בע"מ.

ב. השעבוד לטובת בנק השומרים בע"מ גובר על השעבוד לטובת בנק העמלים בע"מ.

ג. שני השעבודים הם באותה דרגה, לכן הם ייפרעו במקביל לפי הערך היחסי של החוב.

16 ד. שני השעבודים הם באותה דרגה, לכן על כונס הנכסים או על מפרק החברה להחליט

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

כיצד ייפרע החוב".

1
2
3 הוועדה קבעה כי תשובה ב' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-49928 טוענים כי בעת
4 שיעבוד הדירה לטובת בנק השומרים הדירה כבר נמכרה על ידי החברה הקבלנית לבני הזוג כהן,
5 ומשכך באותה עת הדירה לא הייתה בבעלותה של החברה. מכאן שלא חל עליה השעבוד הצף.
6 לפיכך לטענתם השאלה אינה עוסקת בתחרות בין שעבודים ומשכך אף אחת מארבע התשובות אינה
7 נכונה. העותרים בעת"מ 18-02-14488 טוענים כי שיעבוד להבטחת הלוואה שניתנה למימון רכישת
8 מקרקעין מהחברה על ידי צד ג', נסוג מפני שיעבוד צף על כל נכסי החברה שבו נקבעה הגבלה על
9 זכות החברה ליצור שעבודים נוספים. לטענתם הוראת סעיף 169(ד) לפקודת החברות [נוסח חדש],
10 תשמ"ג-1983 שעליה מתבססת תשובה ב', חל רק על שיעבוד נכס חדש שרכשה החברה שעל נכסיה
11 הוטל השעבוד הצף, ולא על צד ג' שרכש נכס מהחברה. לביסוס טענתם הפנו העותרים לדברי
12 ההסבר לחקיקתו של סעיף זה. העותרים בעת"מ 18-02-65347 טוענים כי מששתי ההלוואות ניתנו
13 על ידי בנקים שונים ומששני השעבודים נרשמו על ידי גורמים שונים, הרי שאין תחרות ביניהם
14 ומכאן שכל התשובות אינן נכונות.

15
16 53. דין הטענות להידחות.

17
18 "שיעבוד צף" הוגדר בסעיף 1 לפקודת החברות: "שיעבוד על כל נכסיה ומפעלה של החברה
19 או על מקצתם אותה שעה, כפי מצבם מזמן לזמן, אך בכפוף לסמכותה של החברה ליצור שעבודים
20 מיוחדים על נכסיה או על מקצתם". על פי סעיף 169(א) לפקודה כולל שיעבוד צף גם את נכסי
21 המקרקעין של החברה אלא אם אלה הוצאו ממנו.

22
23 מעובדות השאלה עולה כי החברה מכרה את הדירה לבני הזוג כהן ומכאן שהדירה הוצאה
24 מתחולת השעבוד הצף, חלף התמורה שהתקבלה בעבורה. שיעבוד על הדירה נרשם על ידי החברה
25 כדי להבטיח הלוואה שנטלו בני הזוג כהן כדי לממן את רכישתה הדירה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1

2 בצדק בחרה הוועדה בתשובה ב', שהרי אין בסיס להניח שהבעלות בדירה כבר הועברה לזוג
3 ונרשמה על שמם כטענת העותרים. ומכאן שהדירה עדיין רשומה קניינית על שם החברה.

4

5

משכך חלה בעניין הוראת סעיף 169(ד) לפקודה, הקובעת:

6

7 "על אף האמור בסעיף קטן (ב), שעבוד נכס שנעשה להבטחת אשראי שאפשר
8 רכישת נכס, יהיה עדיף על שעבוד צף קודם, אם האשראי שימש בפועל לרכישת
9 הנכס המשועבד, והוא בין שהאשראי ניתן בידי המוכר ובין שניתן בידי אדם אחר;
10 לעניין זה, אשראי – לרבות מתן התחייבות כספית".

11

12

תשובה ב' משקפת הוראת חוק זו.

13

14

אשר על כן הטענה נדחית.

15

16

54. שאלה מס' 31

"גיתית רכשה דירה בבית משותף. לאחר כ-3 שנים הובא לידיעתה כי הוחל בהליך הסדר
מקרקעין באזור בו מצויה הדירה. לאחר שהושלם הליך הסדר המקרקעין בנתה גיתית תוספת
לדירה ללא היתר כדין. גיתית השכירה את הדירה לרינת ונסעה לחו"ל לשנים אחדות. רינת
התקשרה בחוזה למכירת הדירה לאלכס, באמצעות התחזות לגיתית באמצעות תעודת זהות
מזויפת. אלכס נרשם כבעלים, וכעבור חודשיים, לאחר שחש שמשהו לא כשר בעסקה, התקשר
בחוזה עם אורית, שלא תיארה לעצמה שמדובר בשרשרת עסקאות בעייתיות. בעת חתימת
החוזה נשפך קפה על הנסח, וההעתיקים הצילומים של הנסח, שצורפו כנספח לחוזה, טושטשו.
העסקה נגמרה ברישום. גיתית חזרה ארצה וגילתה שאורית טוענת שהיא רכשה את הדירה.

מה הדין?

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

א. הדירה תהיה לאורית, אך לו גילתה גיתית את העניין לפני שאלכס עשה חוזה עם אורית הייתה גיתית יכולה להחזיר לעצמה את הדירה.

ב. הדירה תהיה לאורית, וגם לו גילתה גיתית את העניין לפני שאלכס עשה חוזה עם אורית לא הייתה גיתית יכולה להחזיר לעצמה את הדירה.

ג. הדירה תהיה לגיתית.

ד. מכיוון שגיתית עשתה בדירה פעולות לא חוקיות היא תאבד את זכותה בדירה בנסיבות המתוארות".

3

4 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-03-15199 ובעת"מ 14488-

5 02-18 טוענים לכשלים בניסוח השאלה, שבגינם יש לקבוע כי גם תשובות ב' וג' נכונות. לטענתם

6 לא צוין בשאלה אם אורית שילמה את התמורה בעד הדירה. בנוסף לכך עולה חוסר בהירות בסיפא

7 לתשובה א': "לו גילתה גיתית את העניין לפני שאלכס עשה חוזה עם אורית הייתה גיתית יכולה

8 להחזיר לעצמה את הדירה". לטענתם לא ברורה נקודת הזמן שבה מדובר - האם מדובר בנקודת

9 זמן המצויה בטרם רכישת הדירה על ידי אורית או לאחריה? וכן - האם בטרם מתן התמורה עבור

10 הרכישה על ידי אורית או לאחריה?

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 העותר בעת"מ 18-02-31642 מוסיף כי לא צויין בשאלה אם אורית הסתמכה על הרישום.
- 3 עוד הוא טוען כי בהכרעה בשאלת תחולתה של תקנת השוק גם לגובה התמורה יש משקל רב.
- 4
- 5 הוועדה טוענת כי "תשובה א' היא לכל הפחות התשובה הנכונה ביותר. אין חולק על כך
- 6 שלו גילתה גיתית את העניין לפני שאלכס התחייב למכור את הדירה היא הייתה יכולה למנוע
- 7 את מכירתה על ידי אלכס". לעניין תחולת תקנת השוק על עניינה של אורית, טוענת הוועדה כי
- 8 "תשובה ג' אינה נכונה לאור הוראת סעיף 10 לחוק המקרקעין".
- 9
- 10 55. דין הטענה להתקבל בחלקה, בדרך שגם תשובה ג' תתקבל כנכונה.
- 11
- 12 סעיף 10 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969 קובע "מי שרכש זכות במקרקעין מוסדרים
- 13 בתמורה ובהסתמך בתום לב על הרישום, יהא כוחה של זכותו יפה אף אם הרישום לא היה
- 14 נכון".
- 15
- 16 בעניין ההסתמכות על הרישום טוענת הוועדה בעניינו של אלכס כי "אין מחלוקת שעל פי
- 17 נתוני השאלה, בשרשרת העסקאות שנעשו בדירה, אלכס לא הסתמך על המרשם ודי בכך כדי
- 18 למנוע ממנו את ההגנה של סעיף 10". טיעון זה דינו להתקבל ומשכך אין יסוד לקבוע כי תשובה
- 19 ב' נכונה. ואולם יש להחיל את אותו דין גם על עניינה של אורית, שגם לגביה אין בנתוני השאלה
- 20 כדי ללמד כי הסתמכה על הרישום. מהשאלה עולה אמנם כי אורית נהגה בתום לב – "לא תיארה
- 21 לעצמה שמדובר בשרשרת עסקאות בעייתיות"; ואולם לא עולה מהשאלה כי אורית הסתמכה על
- 22 הרישום. זאת ועוד, בשאלה צויין כי "בעת חתימת החוזה נשפך קפה על הנסח, וההעתיקים
- 23 הצילומיים של הנסח, שצורפו כנספח לחוזה, טושטשו". בכך יש כדי לרמוז כי לא התאפשר לאורית
- 24 להסתמך על הרישום. משהשאלה שותקת בעניין זה ונמנעת מלציין אם בטרם מעמד החתימה עיינה
- 25 אורית ברישום, נותרה האפשרות כי תנאי ההסתמכות על הרישום לא התקיים בעניינה, ומכאן שאין
- 26 להחיל עליה את תקנת השוק.
- 27
- 28 גם בעניין התמורה – אין בשאלה מידע אם התמורה הועברה מאורית לאלכס. לטענת
- 29 הוועדה יש להסיק זאת מכך שהעסקה הושלמה ברישום וכן מכך שנאמר בשאלה כי "אורית טוענת

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 שהיא רכשה את הדירה". אין די בנימוקים דחוקים אלה כדי לבסס נתון לפיו בעניינה של אורית
2 הועברה התמורה בעד הדירה.

3
4 מהמקובץ עולה כי בשאלה לא נמסרו פרטים שעל פיהם ניתן לקבוע כי על עניינה של אורית
5 חלה תקנת השוק – לא נמסר נתון על כך שאורית הסתמכה על הרישום ולא הובהר אם אורית
6 העבירה את התמורה עבור הדירה. בנתונים שבגוף השאלה ובתשובות עליה לא נאמר דבר בקשר
7 לשני תנאים חיוניים אלה, ומכאן שאין לדחות את האפשרות כי תקנת השוק אינה חלה על עניינה
8 של אורית, ומשכך הזכויות בדירה לגיתית כפי שנאמר בתשובה ג'.

9
10 במצב הדברים שלפנינו קופחו הנבחנים אשר בחרו בתשובה ג' כתשובה הנכונה לשאלה זו,
11 באופן העולה עד כדי אי סבירות קיצונית.

12
13 בעניין לוי נקבע בעניין זה:

14
15 "מתכונת הבחינה כבחירה בין אפשרויות, אשר אינה פותחת פתח להסבר
16 ולהבהרה, מחייב כי תוצגנה שאלות שהתשובות להן הן חד משמעיות
17 וברורות, ואינן פותחות פתח ממשי לאפשרויות שונות, שאם לא כן, תיתכן
18 טעות ומבוכה. שיטה זו תשיג את תכליתן העיקרית של בחינות הלשכה...
19 היא תמנע ערפול ודו-משמעות בבחינה, שבה רק תשובה אחת מתוך מספר
20 תשובות אפשריות היא הנכונה..."

21
22 דברים אלה הולמים את עניינה של השאלה שלפנינו.

23
24 אשר על כן דין הטענה בנוגע לשאלה 31 לחלק המהותי להתקבל בחלקה, באופן שגם
25 תשובה ג' תתקבל כנכונה.

26
27 56. שאלה מס' 32

"אלונטית בע"מ" (להלן: אלונטית) היא חברה פרטית. הון המניות הרשום שלה מורכב מ-
1,000,000 מניות רגילות של 1 ש"ח ע"נ כל אחת. הון המניות המונפק והמוקצה שלה זהה
להון המניות הרשום.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

'מרחשת בע"מ' (להלן: מרחשת) גם היא חברה פרטית. הון המניות הרשום שלה אינו ידוע לנו, והון המניות המונפק מורכב מ-100 מניות של 1 ש"ח ע"נ כל מניה.

מרחשת היא הבעלים של כל המניות באלונטית, ואילו במרחשת ההון המונפק והמוקצה מחולק בין שלושה אנשים: אברהם (80 מניות), יצחק (10 מניות) ויעקב (10 מניות). יעקב קנה לפני כחודש את מניותיו מרחל, שהייתה זקוקה לכסף לצורך מימון רכישת דירה. אברהם, יצחק ויעקב הם הדירקטורים במרחשת.

בשבוע שעבר גילה יעקב לתדהמתו שמנכ"לית אלונטית, רות, עשתה לפני שנה בשם אלונטית חוזה עם צביקה לרכישת ציוד ב-200,000 ש"ח, אולם הציוד אינו עומד בתקן הישראלי, והוא מונח במחסני החברה כאבן שאין לה הופכין. רות דאגה שצביקה יקבל את הסכום שהוסכם עליו בחוזה, אף שכבר היה בידיה מפרט הציוד, המראה שהוא אינו עומד בתקן הישראלי, מכיוון שלא היה לה נעים להתעמת עם צביקה.

יעקב ביקש לכנס את דירקטוריון מרחשת, והעלה הצעה לפתוח בהליכים משפטיים בשל הנזק שנגרם לאלונטית. לאכזבתו סירבו אברהם ויצחק לנקוט צעדים, והצביעו בעד הצעת ההחלטה להימנע מכל פעולה.

יעקב שוקל מה לעשות, והוא פונה לקבל ממך ייעוץ.

יעקב שואל אם עקרונית אפשר לפעול ללא שיתוף פעולה של אברהם ויצחק.

מה הדין?

א. יעקב רשאי להגיש תביעה נגזרת כאילו היה בעל מניות באלונטית, אף שהוא בעל מניות במרחשת.

ב. יעקב אינו רשאי להגיש תביעה נגזרת, אך לו היה בעל מניות באלונטית היה אפשר להמליץ לו להגיש תביעה נגזרת בשם אלונטית.

ג. יעקב רשאי להגיש תביעה נגד אלונטית.

ד. ללא שיתוף פעולה של אברהם ויצחק אין ליעקב אפשרות לפעול באופן משפטי.

1

2

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 העותרים בעת"מ 14488-02-18 טוענים כי המדובר בשאלה אזוטריה ומרובת פרטים
 2 שעניינה "ידע בפסק דין מאוד ספציפי וקונקרטי", ואף שהם מודעים לכך "שנימוק האזוטריה
 3 מעורר קשיים לא מעטים והדבר תלוי במידה ניכרת בגישתו של המותב שיושב בדין", הם טוענים
 4 כי על בית המשפט להורות על פסילת השאלה.
 5
 6 דין הטענה להידחות באשר אין היא מעלה טענה המצדיקה התערבות בית המשפט בשיקול
 7 דעת הוועדה.

- 8
 9 אשר על כן הטענה נדחית.

- 10
 11 שאלה מס' 35 .57
 12

"משה נפגע בגופו בתאונה מפגיעת מחפר זחלי כאשר שהה באתר בנייה. למחפר הוצאה פוליסת ביטוח חובה לרכב מנועי על ידי חברת ביטוח. על פי לשון סעיף 1 לחוק הפיצויים, "רכב מנועי" מוגדר כך: 'רכב מנועי' או 'רכב' - רכב הנע בכוח מיכני על פני הקרקע ועיקר יעודו לשמש לתחבורה יבשתית, לרבות רכבת, טרקטור, מכונה ניידת הכשירה לנוע בכוח מיכני בכביש ורכב נגרר או נתמך על ידי רכב מנועי, ולמעט כסא גלגלים, עגלת נכים ומדרגות נעות"; לצורך השאלה הניחו כי המחפר הנידון אינו נכלל בהגדרת המונחים 'טרקטור' ו'מכונה ניידת הכשירה לנוע בכוח מיכני בכביש'. משה הגיש תביעה נגד מפעיל המחפר בעת התאונה, החברה שהעסיקה אותו (להלן: 'המעסיקה') והמבטחת שלה, מכוח פקודת הניזקין [נוסח חדש], תשכ"ח-1968, וטען כי נזקיו נגרמו בשל רשלנות המפעיל והמעסיקה בהפעלת המחפר. מבטחת המעסיקה טענה להגנתה כי לנוכח כלל 'ייחוד העילה', ובהינתן שיש למשה עילת תביעה מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן: 'חוק הפיצויים'), נגד מבטחת המחפר, אין לו עילת תביעה נגדה. מה הדין?

א. טענת מבטחת המעסיקה אינה נכונה. למשה אמנם קמה גם עילת תביעה על פי הוראות חוק הפיצויים מכיוון שהוצאה למחפר פוליסת ביטוח חובה, אך עילה זו מבוססת על ההסכמה החוזית כפי שבאה לידי ביטוי בפוליסה, ועל פי ההלכה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

הפסוקה אין בכוחו של חחה הביטוח לשלול מן הנפגע את העילה בנוזיקין, ובנסיבות אלו לא חל כלל ייחוד העילה.

ב. טענת מבטחת המעסיקה אינה נכונה, ותובע תמיד רשאי לבחור את העילה שמכוחה הוא מגיש את תביעתו.

ג. טענת מבטחת המעסיקה נכונה. על פי הוראות חוק הפיצויים, כאשר קמה לתובע עילת תביעה לפי חוק הפיצויים לא תהיה לו עילת תביעה על פי הוראות פקודת הנזיקין בשל נזקי הגוף שנגרמו לו בתאונה. לכן אין יסוד לתביעתו של משה נגד מבטחת המעסיקה, אפשר להגיש בקשה לסילוק התביעה על הסף וסביר להניח כי בית המשפט יקבלה. היה על משה להגיש תביעה לפי חוק הפיצויים נגד מבטחת המחפר בלבד.

ד. טענת מבטחת המעסיקה אינה נכונה, שכן בנסיבות המקרה הנידון כלל לא קמה

למשה עילה מכוח הוראות חוק הפיצויים.

3

4 הוועדה קבעה כי תשובה א' היא הנכונה. העותרים בעת"מ 18-02-49928, בעת"מ 15199-

5 03-18, בעת"מ 18-02-14488 ובעת"מ 18-02-65347 טוענים כי תשובה א' שגויה וכי "בפרשנות

6 מסוימת" התשובה הנכונה היא ד'. לטענתם על פי ע"א 5757/97 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ'

7 חמאדה (פ"ד נגד 5) 849, במצב הדברים שלפנינו בכוחו של התובע לתבוע על פי עילת תביעה

8 חוזית בלבד ולא על פי עילה נזיקית. לטענתם "המשמעות היא שלנפגע אין עילה מכוח חוק

9 הפיצויים, אלא מדובר אך ורק בעילה חוזית מכוח חוזה הביטוח שנחתם (מחוץ לחוק הפיצויים).

10 על כן הרי שחלופה א'... הקובעת כי 'למעשה אמנם קמה גם עילת תביעה על פי הוראות חוק

11 הפיצויים' הינה חלופה לא נכונה ושגויה משפטית, אשר סוטה מההלכה הפסוקה בעניין

12 חמאדה" (18-02-49928). העותרים בעת"מ 18-03-15199 ועת"מ 18-02-14488 מוסיפים כי

13 מדובר בשאלה אזוטריית שפתרונה הנכון הוא נחלתם של עורכי דין העוסקים בתחום הנזיקין בלבד.

14

15 58. דין הטענה להידחות.

16

17 אין חולק כי מחפר זחלי אינו מוגדר כ"רכב" או כ"רכב מנועי" בחוק הפיצויים לנפגעי

18 תאונות דרכים, ומשכך חוק הפיצויים אינו חל על האירוע. עם זאת על פי הלכת חמאדה

19 מההתקשרות בפוליסת ביטוח החובה "יש ללמוד כי הצדדים הסכימו לראות במחפר רכב מנועי

20 כמשמעו בחוק הפיצויים, ולהחיל עליו את הוראות פקודת הביטוח וחוק הפיצויים כאילו היה

21 רכב מנועי במובן חוק הפיצויים. העובדה כי בדיעבד הסתבר שאין מדובר ברכב מנועי לפי חוק

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 הפיצויים, אינה משנה את תוכן ההסכמה האמורה ואין בה כדי לפגוע בתוקף ההתקשרות",
2 ומכאן שהוראות חוק הפיצויים מוחלות על האירוע מכוח הסכם לטובת צד שלישי המגולם בפוליסת
3 הביטוח. שאלת ייחוד העילה, שהותרה בעניין חמאדה בצריך עיון, הוכרעה בע"א 7487/00 מנסור
4 נ' חוג'יראת (פ"ד נז(3), 541) בו נקבע כי במצב הדברים המתואר לעיל אין לשלול מצד ג' את
5 העילה הנזיקית:

6
7 "היסוד של העילה לטובת הנפגע מצוי ברעיון של חוזה לטובת צד שלישי, כמוסבר
8 בפרשת חמאדה... מאחר שהעילה בנזיקין עשויה להיטיב עם הנפגע בהשוואה
9 לעילה לפי חוק הפיצויים, הרי מן המפורסמות הוא שחוזה עשוי להיות לטובת צד
10 שלישי, אך לא לרעת צד שלישי. אין בכוחם של שני מתקשרים לגרוע מזכויותיו
11 של אדם שלישי שאיננו צד לחוזה, באמצעות הוראה חוזית גרידא... אין בכוחו של
12 חוזה הביטוח, על-אף האינקורפורציה של הוראות חוק הפיצויים, לשלול מן הנפגע
13 את העילה בנזיקין. זכאי אפוא הנפגע להיזקק לעילה בנזיקין כלפי האחראים
14 לנזקו וכן כלפי מבטחם. היריבות כלפי המבטח מבוססת על הוראת סעיף 68 לחוק
15 חוזה הביטוח, תשמ"א-1981. בכך נופלת הטענה המשפטית... בדבר ייחוד העילה."

16
17 מהמקובץ עולה כי בעניין שלפנינו אין למצוא פגם בבחירה בתשובה א' בלבד, ולפיה מכוח
18 ההסכמה המגולמת בפוליסת הביטוח "למשה אמנם קמה גם עילת תביעה על פי הוראות חוק
19 הפיצויים..." וכי לצידה עומדת לתובע עילת תביעה בנזיקין.

20
21 אשר על כן הטענה נדחית.

22
23 59. שאלות מס' 37 - 39

24
25 העותרים בעת"מ 18-02-65347 ובעת"מ 18-02-31642 טוענים בעניין אורכן של השאלות
26 שלעיל ובעניין מיקומן לקראת סוף הבחינה, לאחר כשש שעות מתחילתה. לטענת העותרים בעת"מ
27 17-02-65347 שאלה 37 חורגת מגדרי "ידע בסיסי" ומעמידה את הנבחנים בהתמודדות קשה עם
28 מחסור בזמן. לטענתם לא ייתכן לתת "יד חופשית לוועדה הבוחנת לשאול שאלה באורך של

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 כעמוד שלם", ומכאן שדין השאלה להיפסל בשל אי סבירות קיצונית בהחלטה לכלול אותה בבחינה.
2 העותר בעת"מ 18-02-31642 מעלה טענות דומות בנוגע לשאלות 38 ו-39 ומוסיף כי "מתן שאלות
3 עם פרטים כה רבים, המאלצות את הנבחן לנוע הלוך ושוב בין השאלה, התשובות וספק החוקים
4 וחוזר חלילה על מנת לפותרן...אינו עומד במבחן של מידתיות או סבירות".

5
6 58. דין הטענות להידחות, באשר על פי הפסיקה שלעיל אין הן מעלות עילה להתערבות בית
7 המשפט בהחלטות המצויות בליבת שיקול הדעת של הוועדה. יוער כי שאלה 37, אף שהינה ארוכה
8 יחסית לאחרות, אינה מרובת פרטים ועניינה הבנת הנקרא ולא למעלה מכך. אין השאלה דורשת
9 בקיאות משפטית מעמיקה ואין בה מורכבות חריגה שבגינה יש לקבוע כי בהכללת השאלה בבחינה
10 נהגה הוועדה באי סבירות קיצונית. שאלות 38 ו-39 אינן ארוכות, ועל שאלה 38 אין לומר כי היא
11 מרובת פרטים.

12
13 אשר על כן הטענות בנוגע לשאלות 37 - 39 נדחית.

14
15 59. ומכאן נפנה לטענות "הרוחב" שהועלו בחלק מהעתירות, שעניינן מתכונת הבחינה
16 והחלטותיה של הוועדה בנוגע לבחינה שלפנינו.

17
18 טענות בנוגע למתכונת הבחינה והחלטות הוועדה הבוחנת

19
20 60. בעת"מ 18-02-53404, בעת"מ 18-01-29810 ובעתירות נוספות, מבקשים העותרים לקבוע
21 כי בבחינת ההסמכה האמורה נפלו פגמים מהותיים, שבגינם שיעור הנכשלים הוא הגבוה מאז
22 ומעולם (66%), ובשל כך עתרו להורות למשיבות לתת לכלל הנבחנים "תוספת ציון" (פקטור) של
23 כ-20% עבור חלקים ב' וג' של הבחינה (שאלוני הרב-כרירה בתחום הדיוני ובתחום הדיוני); לקבוע
24 כי הציון שניתן לכלל הנבחנים בחלק א' של הבחינה (מטלת הכתיבה) "אינו מהימן" וכי כתוצאה
25 מכך להורות למשיבות לתת תוספת ציון נוספת בגין מטלת הכתיבה, באופן שכל הנבחנים יזכו

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 בניקוד המרבי בגינה – 15 נקודות (דהיינו תוספת ציון של עד 15 נקודות); להורות לוועדה לנמק
2 את כל החלטותיה במתן הציונים לנבחנים במטלת הכתיבה ולנמק שינויים שהוכנסו בציונים אלה;
3 להורות כי כל הפחתת ציון בעקבות הגשת ערר תבוטל; ולהורות למשיבות לאפשר לעותרים שייגשו
4 לבחינה נוספת במועד מאוחר יותר ליהנות מהזכות לקבל את הציון המתוקן בבחינה נשוא עתירה
5 זו ככל שיחול בו שינוי.

6
7
8 בין היתר נטען כי למשיבה 2 "אג'נדה" להקטין את מספרם של עורכי הדין וכי "דברי עוה"ד
9 נווה בדבר היעדר האג'נדה הם ספין... תקשורת. נווה נבחר לתפקידו כיו"ר לשכת עוה"ד בשנת
10 2015, כשהוא נישא על כנפי האג'נדה של המאבק כנגד 'הצפת המקצוע'". לטענת העותרים
11 אחוז הנכשלים הגבוה בבחינת ההסמכה שלפנינו "מהווה המשך ישיר של מגמה שהלכה והתחזקה
12 בבחינות ההסמכה האחרונות להעלות את רף הנכשלים בבחינות ההסמכה, באופן שרירותי, על
13 מנת להקטין, שלא כדין, את מספר הבאים בשערי המקצוע של עריכת הדין. מדובר בהכשלה
14 בלתי מוצדקת של הרשאים להירשם וכן פגיעה שרירותית בחופש העיסוק של הנבחנים".
15 לתמיכה בטיעוניהם הפנו העותרים לדברים שנאמרו ביום 1.12.2015 בשמו של יו"ר הלשכה
16 ולפיהם בכוונת הלשכה למנוע את "הצפת המקצוע" וכי "המטרה שלנו זה פחות מ-1000 עורכי
17 דין חדשים בשנה, זאת המשימה, וזה מה שיהיה כבר מעכשיו".

18
19 61. בתשובתן לעתירה דוחות המשיבות את טענותיהם של העותרים לפגמים שנפלו בבחינה,
20 וטוענות כי העותרים מנסים לעבור את הבחינה ולזכות בהסמכה לעריכת דין "באמצעות התערבות
21 חיצונית בתוצאות הבחינה... דהיינו, ביטול מוחלט של הבחינה". לטענתן שיעור העוברים הנמוך
22 אינו נובע ממבנה הבחינה או מתוכן השאלות שנכללו בה, אלא מרמתם של הנבחנים. המשיבות
23 מוסיפות כי בבחינה שלפנינו "בממוצע כמעט 9 נבחנים מכל 10 בוגרי האוניברסיטאות שניגשו
24 לבחינה עברו אותה בהצלחה" (כשהן מביאות בחשבון לצורך כך את הניגשים לראשונה לבחינה
25 משלוש אוניברסיטאות: האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת ת"א, ואוניברסיטת בר-אילן). לעומת
26 זאת באחדים ממוסדות הלימוד האחרים שיעור המצליחים בבחינה נמוך מאוד - בין 8% לבין 24%.
27 בנוסף המשיבות מצביעות על כך שכ-44% מכלל הנבחנים הינם "נבחנים חוזרים" שנכשלו בעבר
28 בבחינת ההסמכה ובבחינה שלפנינו חלקם שבו ונבחנו בפעם השלישית ואף למעלה מכך. להמחשת
29 טיעוניהן הפנו המשיבות לכך שכ-6% בלבד מאלה שניגשו בפעם השלישית לבחינה עברו אותה
30 בהצלחה, וכי יש להניח כי יתר 94% הנבחנים ייגשו לבחינה הקרובה, ועל פי ניסיון העבר רובם

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 המכריע צפויים להיכשל בה – דבר אשר יגרום פעם נוספת לעליה בשיעור הנכשלים. לטענתן אין
2 יסוד לטענה כי אג'נדה של הלשכה השפיעה על תוצאות הבחינה.

3
4 62. בטרם ייבחנו הטענות לגופן, יובהר כי אין חולק כי בבחינת ההסמכה שלפנינו חלה ירידה
5 בשיעור ההצלחה. עם זאת על פי פסיקת בית המשפט העליון, שאלת סבירותה של הבחינה לא
6 תוכרע על פי שיעור ההצלחה בה, שהרי מן הראוי לבחון את הנתונים על פי רמתם של כלל הנבחנים
7 - "בראי התפלגות הנבחנים, הן לפי מוסד הלימודים הן לפי מספר הפעמים שניגש הנבחן
8 לבחינה, שכן יש בחתכים אלה כדי ללמד בצורה מהימנה יותר על חריגות משמעותיות, ככל
9 שהיו, בתוצאות הבחינה" (בג"צ 926/17 מכנס נ' שרת המשפטים ואח' (30.3.17)). יוער כי שיעור
10 הצלחתם של בוגרי האוניברסיטאות בבחינה אף הוא ירד, אם כי שיעור הצלחתם בה עדיין גבוה
11 כמפורט לעיל.

12
13 להלן פירוט הטענות וההכרעה בהן:

14
15 63. טענות כנגד מתכונת הבחינה - העותרים בעת"מ 18-02-53404 מפנים למסמך שהוגש על
16 ידי המרכז הארצי לבחינות ולהערכה (מאל"ו) למשרד המשפטים, לצורך בחינת הכנסת שינויים
17 במתכונת הבחינה. לטענתם "המשיבות חרגו, באופן קיצוני, מההתוויות וההנחיות שניתנו על
18 ידי מאל"ו", ובין היתר לא קיימו את המלצת מאל"ו להטיל על הנבחנים לבצע שתי מטלות כתיבה
19 כדי להבטיח את מהימנות הציון הניתן על חלק זה, וכן לקיים בדיקה של מטלת הכתיבה בידי שני
20 בוחנים נפרדים, על מנת שממוצע הציונים יקבע כציון על מטלה זו; כמו כן המשיבות לא קיימו את
21 המלצת מאל"ו ולפיה יש לקבוע את הציון על מטלת הכתיבה באופן שיאפשר סינון של "רק את מי
22 שכתיבתו גרועה במיוחד ומעידה על היעדר כשירות לעסוק במקצוע"; וכן לא קיימו את המלצת
23 מאל"ו לקצוב 150 דקות לבחינה בדין המהותי, ותחת זאת בחרו לקצוב לה 135 דקות בלבד.

24
25 כמו כן העלו העותרים טענות כנגד "גזירת השליש" כפי שכונה הדבר על ידם, בכך שעל
26 מנת לעבור את הבחינה נדרש מנבחן לצבור 65 נקודות מתוך 100, ובלבד שבכל אחד מחלקי הבחינה
27 לא יפחת הניקוד הנצבר על ידו משליש. לטענתם "גזירה" זו הרעה מאוד את מצב הנבחנים. שכן
28 "לפי תיקון זה, גם אם נבחן יענה נכונה על מלוא התשובות בשני חלקי הבחינה ויקבל שליש

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 בלבד בחלק השלישי שלה, והציון שלו בכל חלקי הבחינה יעמוד על 90! – יראו אותו כמי
2 שנכשל בבחינה".

3
4 בנוסף לכך, טענו העותרים בעת"מ 18-02-53404 ובעת"מ 18-01-29810 כנגד הפער שבין
5 דוגמת הבחינה שפרסמה הוועדה לקראת מועד הבחינה לבין נוסח הבחינה בפועל. לטענתם קיים
6 פער של ממש בין אורכן של השאלות שהוצגו בדוגמה ורמת הקושי שלהן לבין השאלות שהוצגו
7 בבחינה: "למרבה ההפתעה, הבחינה לדוגמה לא שיקפה כלל את רמת הקושי הגבוהה של
8 הבחינה שנערכה. אורך בחינת האמת היה שונה ממנה בתכלית – באורך השאלות ובמורכבותן,
9 באופי השאלות ורמת הקושי שלהן וכן בהתעסקותה בנושאים אזוטריים ולא בנושאי מהות...
10 בפועל, בבחינת האמת הייתה סטייה לא מידתית ממתווה זה". העותרים בעת"מ 18-01-29810
11 אף טענו כי נוסח הדוגמה מהווה "הבטחה שלטונית", שאותה הפרו המשיבות נוכח הפער האמור.

12
13 דין הטענות בנוגע למתכונת הבחינה להידחות.

14
15 לשינוי במתכונת הבחינה קדם תהליך ממושך, שראשיתו בדו"חות שפרסמו שלוש ועדות
16 בין השנים 2002 – 2013, וסיומו בעבודת מטה משותפת למשרד המשפטים ולמשיבות ולפעולתו
17 של צוות היגוי שהוקם על ידם לצורך כך. צוות ההיגוי התייעץ במומחים ובין היתר הוגש לעיונו
18 מהמל"ו מסמך שכותרתו – "הצעה לשינוי בחינות ההסמכה של עורכי הדין בישראל". בניגוד
19 לנטען על ידי העותרים, המסמך לא הוזמן על ידי המשיבות, ואף אם כך היה, מובן כי המדובר
20 בהמלצה ולא למעלה מכך. המסמך הוכן לבקשת משרד המשפטים, ושימש כאמור את מקבלי
21 ההחלטות, זאת לצדן של דעות שנשמעו על ידי מומחים נוספים. מטבע הדברים חלק מהאמור בו
22 אומץ ואילו חלקו האחר נדחה. יוער כי בטרם נקבעו השינויים במתכונת הבחינה פרסמה ועדת
23 ההיגוי הודעה ובמסגרתה ביקשה לקבל הערות בנוגע למתכונת המוצעות, ורק בתום הליך זה נקבעה
24 מתכונת הבחינה.

25
26 מרבית השינויים עוגנו בתקנות, שאותן אין לתקוף בעתירה מנהלית לפני בית משפט זה. די
27 בכך כדי לדחות את הטענות המועלות על ידי העותרים בהקשר זה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הוא הדין בעניין טענות העותרים כנגד דרישת צבירת שלישי הניקוד בכל אחד מחלקי
- 2 הבחינה. טענות אלה דינן להידחות, שהרי גם תיקון זה עוגן בתקנות. יוער כי על פי נתונים שמסרו
- 3 המשיבות, אף לא נבחן אחד, מתוך 2552 הנבחנים שניגשו לבחינה, נכשל בה בשל דרישה זו.
- 4
- 5 גם טענות כנגד החלטות הוועדה הנוגעות למתכונת הבחינה, שאינן מעוגנות בתקנות,
- 6 כטענה בדבר הזמן שנקצב לפרק הדין המהותי, או הטענה בעניין פער שבין הדוגמה שפרסמה
- 7 הוועדה לבין נוסח הבחינה בפועל, דינן להידחות. מדובר בנושאים המצויים בליבת שיקול הדעת
- 8 של ועדה מקצועית, שכאמור לעיל, הרכב חבריה, דרך מינויים ועצמאותה מקטינים את החשש
- 9 לקבלת החלטות בלתי ענייניות על ידה, בשל ה"אג'נדה" הנטענת על ידי העותרים, או בשל מניעים
- 10 אחרים. אין די בטענת העותרים, לשגיאות שנפלו לשיטתם בהחלטות הוועדה, כדי לפתוח פתח
- 11 להתערבות משפטית בהחלטות אלה. משכך הטענות בנוגע למתכונת הבחינה נדחות מחוסר עילה.
- 12
- 13 **64. טענה לעניין העדר הנמקה מספקת לניקוד מטלת הכתיבה** (עת"מ 18-02-17524, עת"מ
- 14 18-02-54942, ועת"מ 18-02-53404). לפי הטענה "תוצאות הבחינה נמסרו לנבחנים (לעניין
- 15 מטלת הכתיבה) ללא נימוק ו/או הסבר מצד הבודק, מה היה חסר במטלתם ומהי הסיבה
- 16 להפחתת הנקודות. למעשה לא ניתן נימוק כלל, למעט המספר של הניקוד בכל אחד
- 17 הממדים" (עת"מ 18-02-54942).
- 18
- 19 המשיבות טוענות כי על פי הפסיקה הוועדה אינה כפופה להוראותיו של החוק לתיקון סדרי
- 20 המנהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958; כי ועדה קולגיאלית מסוגה של הוועדה הבוחנת אינה
- 21 נדרשת למסור הנמקות להחלטותיה; וכי מסירת נימוקים מפורטים לדחייתם של העררים אינה
- 22 מעשית נוכח לוח הזמנים הצפוף המחייב את הוועדה להכריע בהם בתוך 30 יום.
- 23
- 24 אין ממש בטענת העותרים. פסיקה עקבית של בתי המשפט קבעה כי הוועדה אינה מחויבת
- 25 במסירת נימוקים בנוגע לציון הניתן בבחינה ובנוגע להליך ההשגה שהיה נהוג בעבר, בטרם הוסדר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הליך הערר בתקנות (בג"ץ 5407/05 נהרי נ' לשכת עורכי הדין בישראל (16.6.05)). בעניין לוי
- 2 דחה בית המשפט העליון פעם נוספת טענה זו.
- 3
- 4 לאחר מסירת תוצאות הבחינה לנבחנים, פרסמה הוועדה את ה"מחווין" ששימש את
- 5 הבודקים בבדיקת מטלת הכתיבה. המחווין נועד להנחות את הבודקים בבדיקתם, ובמקביל לשמש
- 6 לנבחנים מעין "מפתח" להבנת שיטת הניקוד. במחווין צוינו שלושה ממדים: ממד הלשון (ציון מרבי
- 7 3 נקודות); ממד הארגון (ציון מרבי 3 נקודות); וממד התוכן (ציון מרבי 9 נקודות). כמו כן פורטו
- 8 התכנים הרלוונטיים לכל ממד. בנוסף לכך בנוגע לכל אחד מהממדים הוגדרו שלוש דרגות בסיסיות:
- 9 חלש, בינוני וטוב מאוד, תוך פירוט ממשי של הקריטריונים שעל פיהם ייקבעו הציונים בשלוש
- 10 הדרגות האמורות. בנוסף לכך נקבעו דגשים לפתרון השאלות (שישה דגשים בנוגע לשאלה האחת
- 11 ושבעה דגשים בנוגע לשאלה השנייה).
- 12
- 13 מהמקובץ עולה כי אף שלא נמסרת לנבחנים התייחסות קונקרטית למטלת הכתיבה
- 14 שהגישו, נמסר לידיהם "מפתח" מפורט יחסית של דרך חישוב הניקוד, ועל פיו ניתן לעמוד על
- 15 שיקולי הבוחנים בבדיקת מטלת הכתיבה ובהליך הערר. יוער כי הוועדה מסרה לבוחנים מחווין
- 16 מפורט יותר בנוגע לניקוד ממד התוכן (חלוקה פנימית של 9 הנקודות שבממד זה), אך החליטה
- 17 שלא לפרסם מחווין זה מחשש לפגיעה באיכות הבחינות בעתיד.
- 18
- 19 בעניין נהרי קבע בית המשפט העליון כי "לוח הזמנים צפוף הוא. ישנן בחינות בעל פה
- 20 אליהן זכאים לגשת מי שעברו את הבחינה בכתב. בלוח זמנים זה אין לצפות מגוף קולגיאלי
- 21 להנמקה יותר מפורטת מאשר הצבעה על התשובה הנכונה, או על תשובה נוספת בגינה מוכנה
- 22 הועדה לקבוע ניקוד". אף שמאז חל כאמור לעיל שינוי בשיטת הבחינה, ולוח הזמנים אינו מושפע

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 עוד ממועד הבחינות בעל פה, מוטל גם עתה על הוועדה לפעול בלוח זמנים צפוף, זאת כדי לעמוד
2 בדרישה להכריע בעררים בתוך 30 יום, כפי שנקבע בהתקנות, וכדי לאפשר בכך את השלמת תהליך
3 הסמכתם של הנבחנים שעברו בהצלחה את הבחינה והענקת הרישיון להם. מכאן שמערכת
4 השיקולים שבגינה נקבע בפסיקה כי אין להטיל על הוועדה חובת הנמקה, עומדת בעינה ומצדיקה
5 את השימוש בשיטת ההנמקה הכללית כמפורט לעיל.

6

7 אשר על כן הטענה נדחית.

8

9 65. **אי הקפדה על אנונימיות** - חלק מהעותרים (בעת"מ 18-02-54942, בעת"מ 18-02-17524,
10 ובעת"מ 18-02-534040) טוענים כי בניגוד לתקנה 8(א) לתקנות, המחייבת שמירה על אנונימיות
11 מלאה של הנבחן בעת בדיקת בחינתו, נוקדו מטלות הכתיבה על גבי גיליונות שכללו את שמותיהם
12 של הנבחנים, וכי בכך נפתח לטענתם "פתח להטיה".

13

14 המשיבות דוחות טענה זו ומפרטות בכתב התשובה שלהן ובמסגרת הדיון את דרך התנהלות
15 הדברים, אשר הבטיחה כי בודקי הבחינות לא ייחשפו לשמותיהם של הנבחנים. לטענתן תהליך
16 סריקת הבחינות כלל שלב של הסרת שמותיהם של הנבחנים מגיליונות הבחינה בטרם הועברו
17 לבדיקה. המשיבות הודיעו כי "אין ולא נמצא אף לא מסמך אחד שהונח בפני הבוחן ובו פרטי
18 זהות הנבחן... לנוכח טענות העותרים אותרו טפסי המטלה בכתב המקוריים של אותם נבחנים
19 שהעתק המטלה בכתב שלהם צורפו כנספחים לעתירה. כפי שניתן להיווכח, המסמכים
20 המקוריים שהונחו בפני הנבחנים לא כללו כל פרט מזהה של הנבחנים...".

21

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 יוער כי טפסי הבחינה האמורים הוצגו על ידי המשיבות במהלך הדיון בעתירה, ולא נשאו
2 את שמותיהם של הנבחנים. המשיבות הוסיפו כי "הבוחנים לא ידעו את תוצאות החלק השני
3 והשלישי של אותו נבחן שהם מנקדים בבחינה וזאת על מנת להבטיח כי לא תהיה כל הטיה
4 (לטובה או לרעה) בניקוד שיקבל...".

5 הסברי המשיבות אודות תהליך הסרת הפרטים המזהים מגיליונות הבחינה לא נסתרו,
6 ומשכך אין בסיס לקבל את טענות העותרים.

7
8 למעלה מהנדרש יוער כי אין בידי העותרים לבסס את חששם מהטיית תוצאות הבחינה
9 כתוצאה מחשיפת פרטי הנבחנים. מובן כי אין די בהעלאת אפשרויות תאורטיות כדי לבסס טענה
10 זו.

11
12 **66. שינויים בניקוד מטלת הכתיבה** – בעת"מ 18-02-53404 ובעתירות נוספות נטען כי מחיקות
13 שנעשו בכתב יד על גבי גיליונות מטלת הכתיבה מעידות על תיקון הניקוד. לטענתם מדובר ב"פגם
14 חמור" שבוצע על ידי הבודקים "ללא הנמקה ואף ללא כל סמכות". תיקונים אלה הגלויים לעין
15 מעלים לפי הטענה "חשש להטיה מכוונת של תוצאות הבחינה שנערכה לאחר מתן הציון הסופי
16 שניתן לנבחנים".

17
18 המשיבות דוחות את הטענה כי יש פסול בשינוי הניקוד על ידי הבודקים, ומכחישות את
19 הטענה להטיה מכוונת של תוצאות הבחינה בדרך זו.

20
21 גם בטענה זו אין ממש. אין יסוד לטענה כי בשלב מאוחר הפחת הניקוד ממניעים פסולים.
22 העותרים מעלים בעניין זה השערות מרחיקות לכת הנעדרות כל ביסוס בעובדות. למעלה מהנדרש
23 יצוין כי מבדיקה שערכו המשיבות, נמצא כי ארבעה נבחנים בלבד (מתוך 2552 נבחנים שניגשו
24 לבחינה) הושפעו משינויי הניקוד – שלושה מהם נכשלו בעקבות התיקון, ואילו אחד עבר את
25 הבחינה הודות לתיקון. די בנתון זה כדי להפריך את טענת העותרים.

26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 **67. טענה בעניין הפחתת ציון בעקבות הגשת ערר - לטענת העותרים (בעת"מ 18-02-54942,**
2 **בעת"מ 18-02-17524 ובעת"מ 18-02-53404) חרגה הוועדה מסמכותה בהחלטתה להפחית את**
3 **ציון הבחינה בעקבות הגשת ערר על ידי הנבחן, ובכך שהודיעה לנבחנים כי בשל אפשרות זו הם**
4 **עלולים להיפגע אם יגישו ערר.**

5

6 הוועדה טוענת כי קביעת הציון הסופי על ידי הבוחן בערר מחויבת המציאות ו"עולה בקנה
7 אחד עם אופן בדיקת הערר על מטלת הכתיבה". לטענתה בודק הערר מקבל לידי את מטלת
8 הכתיבה לבחינה מחודשת כשאינן לפניו את הציון שניתן בבחינה או כל הערה שהיא למעט טיעוני
9 העורר. "בדיוק מטעם זה, ועל מנת לאפשר בחינה מלאה של המטלה בעיניים חדשות, מונחים
10 הבוחנים לבדוק את המטלה על כך חלקיה, ולא לנקד רק חלק אחד או שני חלקים מתוך 3 חלקי
11 המטלה. הואיל והבוחן לא חשוף לציון שקיבל הנבחן במטלת הכתיבה או בחלקים האחרים
12 במבחן, הרי שאין כל הגיון לדרוש ממנו לבחון או לנקד רק חלק אחד מתוך המטלה, ולא
13 להתייחס לכל המטלה בכללותה ולנקדה מחדש, שהרי בין היתר יש בכך כדי לחשוף אותו גם
14 אם בעקיפין, לציון חלקי (גם אם בהערכה) של הנבחן במטלת הכתיבה... הניקוד החדש הוא
15 ניקוד שמביא בחשבון את טענות הנבחן לרבות את ההתאמות של המטלה למחווין".

16

17 יוער כי ביום 14.1.2018 פרסמה הוועדה באתר הלשכה הודעה לנבחנים ולפיה הציון הסופי
18 בעניין מטלת הכתיבה ייקבע על ידי הבודק בערר. בשל המתכונת החדשה של הבחינה אפשרה
19 הוועדה לכל נבחן שביקש זאת, לחזור בו מהגשת הערר על מטלת הכתיבה כדי למנוע את הסיכון
20 שבהפחתת נקודות.

21

22 תקנה 18(ב) לתקנות קובעת:

23

24 "הציון הסופי של הנבחן יהיה הציון שנקבע בערר לפי תקנה זו; החליטה הוועדה
25 הבוחנת במסגרת ערר שהוגש לה לפי תקנת משנה (א)(1) על שינוי בפתרון

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 הבחינה, תשנה הוועדה הבוחנת לפי ההחלטה האמורה גם את הציון של כל מי
2 שלא עבר את הבחינה לפני מועד קבלת ההחלטה אף אם לא הגיש ערר.

3
4 על פי לשון התקנה מקום שהוגש ערר, מחויבת הוועדה להביא בחשבון אך ורק את הציון
5 שנקבע בערר, בין אם הציון בערר מטיב עם הנבחן ובין אם לאו.

6
7 זאת ועוד, עיון בסיפא של התקנה מלמד כי מחוקק המשנה היה ער לאפשרות הפחתת ציון
8 בשלב הערר, זאת משהורה על תיקון רוחב שעל הוועדה לבצע בנוגע לכלל הנבחנים במקרה של
9 "שינוי בפתרון הבחינה" שיחול כתוצאה מקבלת ערר - שינוי מטיב שיחול רק על "כל מי שלא
10 עבר את הבחינה" אף אם לא הגיש ערר. מכאן ששינוי שאינו מטיב בפתרון הבחינה, המחייב
11 הפחתת נקודות, לא יחול על אלה שעברו את הבחינה וממילא לא הגישו ערר על תוצאותיה.

12
13 אשר על כן, נוכח הוראת התקנה הטענה נדחית.

14
15 **68. טענות בנוגע לשאלוני הרב-ברירה בפרק הדין הדיוני ובפרק הדין המהותי - העותרים**
16 בעת"מ 18-02-53404 טוענים כי מדור"ח התפלגות התשובות עולה כי כ-20% מהשאלות בבחינה
17 אינן עומדות באמות המידה הפסיכומטריות המקובלות, זאת משהתברר כי רק 20% - 25% השיבו
18 עליהן נכונה. בחוות דעת מומחה שהוגשה מטעמם נטען כי, באופן מפתיע ככל שהישגי הנבחנים
19 היו גבוהים יותר בשאלוני הרב-ברירה, כך הישגיהם במטלת הכתיבה נמוכים יותר. לטענת העותרים
20 הדבר מעיד על "מניפולציה והתערבות חיצונית פסולה, זאת, ככל הנראה, על מנת לשטח את
21 העקומה הסטטיסטית כלפי מטה ולגרסם לירידה חדה בהישגי כל הנבחנים".

22
23 העותרים הוסיפו וטענו כי שאלות בפרק הדין הדיוני עסקו לעיתים בסוגיות אזוטריות.
24 שאלות שבפרק הדין המהותי היו ארוכות מאוד וזמן התשובה הממוצע עליהן קצר מידי; בחלק
25 מהשאלות נתקלו הנבחנים בקושי לעמוד על ההבדלים שבין התשובות; נוסחן של חלק מהשאלות
26 היה מסורבל ובלתי מובן; ובנוגע לחלק מהשאלות, מקור התשובות עליהן לא נכלל בקובץ החקיקה
27 שצורף או בגוף השאלה.

28
29 גם טענות אלה דינן להידחות.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
2 כאמור לעיל, שיעור הצלחה נמוך בפתרון שאלה אינו מעיד כשלעצמו על כשל המצדיק את
3 פסילתה. בסוגיה זו נקבע בעניין לוי כלהלן:
4
5 "אכן מדובר בשאלה קשה, אפילו קשה מאוד... רק חמישה אחוז מכלל הנבחנים
6 ענו נכונה על השאלה. אך סבורני כי נוכח האמור לא ניתן לקבוע כי נשאלה
7 בחוסר סמכות, או שהתשובה שנחברה על ידי הלשכה אינה נכונה... בידי
8 המשיבים לקבוע כיצד הם יוצרים את תמהיל השאלות המרכיבות את המבחן,
9 ובידיהם גם לכלול בו שאלות 'קשות מאוד', כל עוד אין אלה מהוות נתח המטה
10 באופן משמעותי את סיכויי המעומדים".
11
12 יובהר כי דוח התפלגות התשובות אינו בלתי רלוונטי לבדיקת טענות המועלות בעניינה של
13 הבחינה, לרבות בעניינין של שאלות מסוימות. בכוחו של הדו"ח לשמש כלי עזר לבדיקת הטענות,
14 אף שכאמור לעיל משקלו מוגבל (בג"צ 7321/95 ד"ר מרי אורן ואח' נ' שר הבריאות ואח'
15 (12.2.96)).
16
17 בעניין שלפנינו, בתום הבחינה ולאחר שהוגשו עררים על תוצאותיה והועלו בהם הטענות
18 שלעיל, קיימה הוועדה דיון כשדו"ח התפלגות התשובות מונח לפניה, וכשהיא נעזרת בד"ר חנן
19 גולדשמיט – עורך דין ופסיכומטריקן, אשר ליווה את עבודת הוועדה וייעץ לה לאורך זמן. בעקבות
20 הדיון האמור החליטה הוועדה לפסול כאמור את שאלה מס' 7 בשאלון הרב-ברירה בפרק הדין
21 המהותי, ואת יתר הטענות החליטה לדחות.
22
23 כאמור לעיל העותרים לא הניחו תשתית מספקת כדי להוכיח את טענתם בדבר ניסיון מכוון
24 של בעלי עניין להטות את תוצאות הבחינה, ומכאן שאין בידם להוכיח כי במקרה שלפנינו המשיבות
25 נקטו ב"מניפולציה והתערבות חיצונית פסולה", כדי להקשות על הנבחנים בפתרון שאלוני הרב-
26 ברירה. משכך, ההכרעה בטענות שעניינן שאלות קונקרטיות, לרבות טענות בנוגע לניסוח השאלות
27 ולבחירת התשובות הנכונות עליהן ניתנה לעיל בפרק העוסק בכך, ובכך מוצה הדיון בהן.
28
29 69. יוער כי לתמיכה בטענותיהם הגישו העותרים חוות דעת מומחים בנושאים שונים, ובהן
30 שתי חוות דעת של מומחים למשפטים, שמסרו כי למרות מומחיותם לא עלה בידיהם לפתור את

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 הבחינות בפרק הזמן שהוקצב להן. בעניין זה יש לקבל את טענת המשיבות, ולפיה אין לצפות
2 ממומחים בתחום משפט מסוים, להתמצא בכל תחומי המשפט הבאים לביטוי בבחינת ההסמכה,
3 ולעמוד בה בהצלחה, אף שלא עברו את שלב ההכנה האינטנסיבי שעוברים נבחנים לקראת הבחינה.
4 על פי הנתונים שלעיל, בניגוד למומחים אלה, מאות נבחנים מקרב בוגרי האוניברסיטאות עברו את
5 הבחינה בהצלחה.

6
7 זאת ועוד, הוועדה הבוחנת היא במהותה וועדת מומחים מקצועית, אשר הסתייעה במומחה
8 מתחום הפסיכומטריה, ומוכן מאילו כי במסגרת תפקידה היא הייתה רשאית לדחות עמדות אחרות
9 שהובאו לפניה.

10
11 70. נוכח דחייתן של הטענות בנוגע למתכונת הבחינה ולהתנהלות הוועדה, ממילא נדחית
12 בקשת העותרים לסעד של תוספת ציון, זאת אף בלי להידרש לקושי הכרוך במתן סעד זה.

13
14 טענות נוספות

15
16 71. בעת"מ 18-03-21509 טוען העותר כי במטלת הכתיבה נפלה שגיאה, כשבגיליון הבחינה
17 צוין כי על הנבחנים להתייחס לחוק הירושה, תשכ"ה-1965, ואף על פי כן לא צורף החוק לבחינה.
18 העותר מציין כי חסרה לו נקודה אחת בלבד כדי לעבור את הבחינה בהצלחה.

19
20 המשיבות טוענות, כי למרות הרישום השגוי בגיליון הבחינה ולפיו צורף לבחינה חוק
21 הירושה, לא נדרשו הנבחנים להפנות בתשובתם לחוק זה. לטענתן לצורך התייחסות הנבחנים
22 לשאלת ביטול צוואה או תיקונה לא נדרש מהם לעיין בהוראות חוק הירושה, אלא להתבסס על "ידע
23 כללי ומקצועי" כפי שצוין בגיליון הבחינה. לטענתן "אין כל בסיס לטענותיו של העותר כי היה
24 צורך בהוראות חוק הירושה על מנת להשיב באופן מלא למטלת הכתיבה".

25
26 בגין מטלת הכתיבה זכה העותר לניקוד של 10 נקודות מתוך 15, כשבממד התוכן הוא זכה
27 בשש מתוך תשע נקודות. בקשתו של העותר להורות לוועדה להעלות את הניקוד בגין מרכיב זה
28 ולזכות אותו בנקודה נוספת, מנוגדת לעקרונות הביקורת המשפטית על בחינות ההסמכה המפורטים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

1 לעיל. מובן כי בית המשפט לא ינקד בעצמו את מטלת הכתיבה ולא ייכנס בנעלי הוועדה בהכרעתה
2 בציון הניתן לנבחן.

3
4 הוועדה מסרה כי לצורך עמידה במטלת הכתיבה לא נדרשת בקיאות בהוראות חוק הירושה.
5 עיון בגיליון הבחינה ובמחווון אינו מגלה אחרת. משטענתה של הוועדה לא נסתרה יש לדחות את
6 טענת העותר.

7
8 אשר על כן הטענה נדחית.

9
10 72. בעת"מ 18-03-2123 טוענת העותרת כנגד החלטת הוועדה שלא להביא בחשבון את אחד
11 העמודים שעליהם רשמה את מטלת הכתיבה. לטענתה "הוועדה לא סרקה ולא בדקה כמחצית
12 מתשובת העותרת, שהייתה כתובה על דף שכונה דף טיוטא".

13
14 המשיבות טוענות כי בניגוד להוראות הבחינה כתבה העותרת את תשובתה במטלת הכתיבה
15 על גבי נייר נוסף "תוך התעלמות מההוראות וחריגה בוטה מן המסגרת שהוקצתה למתן תשובה".
16 המשיבות מוסיפות כי בנסיבות העניין, אף אילו העותרת הייתה מקבלת את מלוא הניקוד בגין מטלת
17 הכתיבה לא היה בכך כדי לזכות אותה בציון עובר.

18
19 בגיליון הבחינה הוגדר באופן בולט המקום לכתיבת התשובה. בגב העמוד מופיעה כותרת:
20 "טיוטה בלבד", ומשכך עמוד זה אינו נלקח בחשבון. ניתן לתמוה על מידת ההקפדה שבה נהגה
21 הוועדה בעניינה של העותרת. מעובדות העניין עולה כי העותרת לא חרגה מהיקף התשובה הנדרש,
22 ומכאן שהיא לא הפיקה כל יתרון מכתבת המטלה על גבי עמוד שנועד לשמש אותה כטיוטה.

23
24 עם זאת כאמור לעיל, שיקול הדעת בעניין זה מסור בידי הוועדה ומתחם ההתערבות
25 השיפוטית בהחלטותיה מצומצם. משבחרה הוועדה לדבוק בכללים שקבעה ולא לסטות מהם, אין
26 לקבוע כי החלטתה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

27
28 אשר על כן הטענה נדחית.

29

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-01-29810 ואקנין ואח' נ' לשכת עורכי הדין - מחוז ירושלים ואח'

תיק חיצוני:

73. **טענת עותר 2 בעת"מ 18-01-29810** – בנוסף ליתר הנטען בעתירה, טוען עותר 2 כי אין די בתוספת הזמן שניתנה לו בשל לקות למידה, זאת במיוחד נוכח הפער האמור לעיל שבין דוגמת הבחינה לנוסחה בפועל. הטענה הועלתה באופן סתמי ולא נתמכה בראיות, ומשכך אין עילה לקבוע כי בהחלטת הוועדה בעניינו של עותר 2 נפל פגם. משכך הטענה נדחית.

סוף דבר

73. העתירות מתקבלות בחלקן כלהלן:

במסגרת עת"מ 18-02-14488, עת"מ 18-02-49928, עת"מ 18-02-43695 ועת"מ 18-02-65347
18-02, נפסלת שאלה 43 שבפרק הדין הדיוני.

במסגרת עת"מ 18-02-49928, עת"מ 18-02-65347, עת"מ 18-02-64587 ועת"מ 18-02-43695
18, נפסלת שאלה מס' 13 שבפרק הדין המהותי.

במסגרת עת"מ 18-02-31642, עת"מ 18-03-15199 ועת"מ 18-02-14488, מתקבלות טענות בנוגע לשאלה 31 שבפרק הדין המהותי, ובהתאם לכך מתקבלת תשובה ג' כתשובה נכונה, זאת בנוסף על תשובה א' שנבחרה על ידי הוועדה.

כל יתר הטענות נדחות.

74. בקביעת הוצאות המשפט הובא בחשבון היקף הטענות המועלות בכל אחת מהעתירות, מידת ההצדקה שבהבאתן להכרעת בית המשפט ושיקולים נוספים.

אשר על כן העותרים יישאו בהוצאות המשיבות כלהלן:

העותרים בעת"מ 18-01-29810 : 6000 ש"ח.

העותרים בעת"מ 18-02-14488 : 10,000 ש"ח.

העותר בעת"מ 18-02-31642 : 14,000 ש"ח.

